

LEON BLOY

KREV CHUDÉHO

Parvuli petierunt panem et non erat qui frangeret eis.

Lkání Jeremiášovo.

Někteří rozjímatelé pravili, že Ježíš zakoušel Potu Krvavého mnohokrát za svého dětství.

OTEC FABER.

PŘELOŽIL JOSEF FLORIAN

MĚ PRVOROZENÉ DCEŘI

VERONICE

Tobě budiž tato kniha věnována, moje přemilné dítě. Lépe než jiná sluší tvému vážnému duchu, tvé duši náchylné k bolesti.

Čtouc ji, budeš si vzpomínati na nekonečné množství srdcí, která řplí, na dítky Boží, které zarmucují, na zcela malíčky, které rozdrcují a kteří nemají hlasu, by si naříkali.

Tvůj otec pokusil se křičeti místo nich, shrnouť v jakémst' *MISERERE* všechny útrapy těchto žalostných. Ty víš, čím zaplatil toto právo a v jaké strašlivé škole se vyučil.

Nuže, moje Veroniko, *PRAVÝ OBRAZE* Spasitele chudých, žádej na tomto Ukřižování, ať na mne nezapomíná — živého nebo mrtvého — ve svém věčném Království.

LEON BLOY

Paříž-Montmarire, na slavnost Nejdrahocennější Krve
1909

HALLALI

(MÍSTO PŘEDMLUVY)

HALLALI

(Místo předmluvy)

Hle, co jsem psal r. 1900:

Malý počet duší živých, pro něž Krev Ježíšova jest dosud platná, nalézá se v přítomnosti davu nepochopitelného, jaký dosud na mysl nevstoupil: Jest to „nekonečné stádo lidí, kteří setrvávají před Trůnem, v přítomnosti Beránkové, oděni rouchy bílými a s palmami v ruce“. Tito lidé jsou moderní katolíci.

Bez konce defilují na travnatých lučinách, prostírajících se hned pod zápražím nebes. Potom z nenadání pozoruje se, že ptáci padají s oblak, že květiny hynou, že všechno mře, kudy táhnou, konečně že zanechávají za sebou jako proud hniloby, a dotkneme-li se jich, zdá se, že jsme navždy nakaženi jako Filoktet.

Tato ohavnost přísluší XIX. století. V jiných dobách odpadalo se statečně. Stávali se upřímně a rozhodně apostaty. Přijímali tělo Kristovo, pak, aniž by se rozpakovali, šli je prodati, jakoby se šlo pomoci chudému. To se vykonávalo celkem ušlechtilé, a byli Jidáši bodře a zpříma. Dnes jest to něco jiného.

Nepřestal jsem o tom psáti po dvacet let. Nikdy nebylo nic tak hnusného, tak dokonale šeredného, jako současný svět katolický — aspoň ve Francii a v Belgii — a vzdávám se otázky, co by mohlo jistěji volati po Ohni Nebes...

Prohlašuji jménem velmi malé skupiny osobností milujících Boha a odhodlaných umřít pro něho, když bude třeba, že podivná na moderní katolíky jest pokušením nad naše síly.

Co se mých týká, přiznávám se, že velmi ochably... Rád se znám k tomu, že tito... lidé

jsou mými bratry, neb aspoň mými pokrevními bratrány, protože jsem jak oni katolík a nucen poslouchati téhož Pastýře, jenž je bezpochyby SYNEM MARNOTRATNÝM; avšak povězte, kterak se nevzpínati, kterak nevyrážeti v děsný křik!?...

Žiju, nebo lépe řečeno, živořím bolestně a zá- zračně tady v Dánsku, nemoha odtud utéci, mezi protestanty nevyčísitelnými, jichž nena- vštívilo žádné světlo tři sta let od té doby, kdy jejich národ pozdvihl se hromadně a neroz- pakuje se ní jednu minutu, k hlasu sviň- ského mnicha, by zapřel Ježíše Krista. Osla- bení rozumu u těchto ubohých bytostí jest jedním z nejodstrašivějších zázraků Spravedlnosti. Po- kud se týká jejich nevědomosti, ta předčí vše, co si můžeme představit. Došli tak daleko, že nemohou utvořiti ni jedné všeobecné ideje a že musí žíti výlučně z věkovitých obecných rčení, jež dědictvím odkazují svým dítkám jako novinky. Temnoty na hrobech!

Avšak katolici! Bytosti vyrostlé, vychované ve světle! uvědomované v každém okamžiku o svém hrozném stavu privilegovaných; ne-

schopné, necht' činí cokoliv, potkati byť jen omyl, tolik společnost, v níž žijí — necht' jakkoliv ztroskotaná — dovedla uchovati božskou jednotu! Intelligence, podobné čiším Bohem pozvaných, do nichž není naléváno než silné víno Nauky bez příměse!... Tyto bytosti, pravím, sestouplé dobrovolně do Míst temných, pod kacíře a nevěřící, s okrasami hodokvasu Svatebního, by tam líbaly zamilovaně odstrašující Modly!

*Zbabělost a podlost, Lakota, Pitomost, Ukrutnost. Nemilovati, nedávati, neviděti, nechápati, a pokud možno, působiti utrpení. Pravý opak *Nolite conformari huic saeculo*. Opovržení k tomuto Příkazu jest nepochybně ze všeho, co lidská vůle uskutečnila od doby, kdy se hlásá Křesťanství, čímsi nejhroznějším a nejúplnějším...*

Neznám nic tak odporného, jako když mám mluvíti o těchto zbídačelých bytostech, přičiňujících se, by malými se zdála MUKA Spasitelova, tolik jeví se schopnějšími provésti to lépe než kati Jerusalemsští.

Mnoho z mých stránek a nikoliv méně dobrých, směle tak pravím, bylo napsáno, bych se

vydýchal z hnusu nad jich sviňstvy a nad jejich hloupostí. Stále jsem naléhal zvláště na tuto poslední, jež jest jakousi obludou v historii ducha lidského, a již bych nemohl lépe přirovnati než syfilitickému výrostku na překrásné tváři. Nad to všechny řečnické figury a souhrn všech podobenství, o nichž by se předpokládalo, že jsou schopny vyvoditi ošklivost, jsou nedostatečnosti více než uštěpačnější, když se pomyslí ku příkladu na katolickou literaturu!... Společnost, v níž se myslí, že Krása jest čímsi necudným, jest zřejmě utvořena Satanem s andělskou pečlivostí a se strašnou zkušeností...

Chcete, abychom mluvili o jejich chudých, o ničem, leda o jejich chudých, z nichž mám čest býti?

Potkal jsem jednoho dne v Paříži překrásnou smečku, náležející ani nevím kterému špatnému apoštolu, jenž uměl prodati svého Mistra mnohem dražší než za třicet denárů. Mluvil jsem již o tom, nevím kde. Musel jsem vysloviti vzpouru nesmírnou, pobouření hluboké, hnutí nenávisti nekonečné, již mi bylo zakusiti při pohledu na těchto šedesát neb osmdesát psů, kteří žrali každodenně chléb šedesáti neb osmdesáti chu-

dých. V oné vzdálené době byl jsem velmi mlád, avšak již často a velice chci paje hladem, i vzpomínám si velmi dobře, že jsem vyplýval mnoho, mnoho marných úsilí, bych pochopil trpělivost nuzných, jimž se ve tvář vrhají takové výzvy; i vrátil jsem se se skřípotem zubů.

Ah! vím dobře, že bohatství jest nejstrašlivějším anathematem, že proklatci, kteří je mají v rukách na újmu bolestných údů Ježíše Krista, jsou zaslíbeni mukám nepochopitelným a že jest pro ně uchován Příbytek Vytí a Hrůz.

Ano, bezpochyby, tato jistota evangelická občerstvuje ty, kdož trpí na tomto světě. Avšak, jakmile, pomýšlejlce na reversibilitu bolesti, připomeneme si na příklad, že jest *nutno*, by malé dítě bylo trýzněno hladem, ve světnici ledové, jen aby nějaká křesťanka úchvatné krásy nebyla zbavena slasti výtečné hostiny při dobrém ohni; oh! jak jest tu čekání dlouhé a jak chápu spravedlnost zoufalců!

Myslil jsem častokráte, že tato smečka, jejíž vzpomínka mne pronásleduje, byla jedním z těch bolestných obrazů, jež přelétají v hloubce snů tohoto života, i řekl jsem si, že toto stádo ukrutné bylo v jistém způsobu — a mnohem přesněji

než by se mohlo věřiti — k tomu, by *honilo Chudého*.

Děsná posedlost! Slyšíte tento koncert v tomto slavnostním paláci, tuto hudbu, tyto nástroje radosti a lásky, jež dovolují věřiti lidem, že jejich ráj není ztracen! Nuže, pro mne, toť stále fanfara k štvání, signál k puštění psů. Jest to dnes na mne? Jest to na mého bratra? A kterak se tomu brániti?

Avšak tito ukrutníci, jichž veselosti chudák, potící se úzkostí, naslouchá, jsou přece katolíci, křesťané jako on! není-liž pravda? Proto vše, co nese známku Boha na zemi, kříže cest, posvátné obrazy ze starých dob, vížka pokorného kostelíka na obzoru, nebožtíci, uložení na hřbitově a vzplínající ruce ve svých hrobech, ba i zvířata, žasnoucí nad zlobou lidí, a vyhlížející, jako by chtěla pohroužiti Kajna do tichých jezer svých očí... vše zakročuje pro chudého, a vše zakročuje marně. Svati, Andělé nemohou ničeho, ba i Panna jest odmrštěna; a lovec pronásleduje svou obět, aniž by spatřil Spasitele v Krvi, jenž přikvapiv nabízí mu své Tělo!...

Bohatec jest hovado neúprosné, jehož nutno

zadržeti kosou nebo celým kartáčovým nábojem do břicha...

Je nesnesitelnou rozumu, by jeden člověk rodil se přecpán statky a blahobytem, a by druhý rodil se na dně hnojné jámy. Slovo Boha přišlo do chléva, opovrhujíc Světem, dítky to vědí, a všechna sofismata demonů nezmění ničeho v tomto tajemství, že radost bohatcova tyje z bolesti chudého. Kdo toho nepochopí, jest hlupák pro čas i věčnost. — Hlupák pro věčnost!

Ah! kdyby moderní bohatci byli pravými pohany, zjevnými modloslužebníky! nebylo by co říci. Jejich první povinností bylo by samozřejmě rozdrtití slabé, a povinností slabých bylo by zase rozpárati bohatce, kdykoliv by se k tomu příležitost naskytla. Avšak oni chtějí býti nicméně katolíky a to katolíky obstojnými! Rádi by skryli své idoly až do úctyhodných Ran!...

Kolding, Dánsko, leden 1900.

Moje řeč, jejímiž soudci se snad domníváte býti, bude Vás souditi v den poslední.

BOSSUET. *Pohřební řeč nad kněžnou Palatlnou.*

Krev Chudého, toť Peníze. Jimi se žije a umírá po staletí. Zahrnují v sobě význačně každé utrpení. Jsou Slávou, jsou Mocí. Jsou Spravedlností a Nespravedlností. Jsou Trýzní a Rozkoší. Jsou bídné a úctyhodné, zjevným a tryskajícím symbolem Krista Spasitele, *in quo omnia constant.*

Krev bohatcova jest hnis smradlavý, vyměšovaný vředy Kajnovými. Bohatec jest špatný chudák, velmi páchnoucí rozedranec, jehož se hvězdy strachují.

Zjevení nás učí, že Bůh sám jest chudý a že jeho Jediný Syn jest jediným žebrákem. „*Solus tantummodo Christus est qui in omnium pauperum universitate mendicat,*” pravil Salvien. Jeho Krev jest krví Chudého, skrze niž lidé „koupeni jsou u veliké ceně”. Jeho Krev *drahocenná*, neskonalé rudá a čistá, která může vše zaplatiti!

Bylo tedy velice třeba, aby ji peníze představovaly: peníze, které se dávají, které se půjčují, které se prodávají, které se získávají nebo které se kradou; peníze, které zabíjejí a které obživují jako Slovo, peníze, jimž se klanějí, eucharistické peníze, které se *pijí a jedí*. Viatikum potulné zvědavosti a viatikum smrti. Všechny vzhledy peněz jsou vzhledy Syna Božího, potícího se Krví, skrze niž vše jest naplněno.

Učiniti knihu, aby se neřeklo než to,

jest podnikem, který se snad bude zdáti zpozdilým. Toť nabídnouti svou tvář všem křesťanským katanům, kteří prohlašují *šťastnými* bohaté, kterých Ježíš si ošklivil a jež proklel. Přece však jsou snad ještě živá srdce v tomto nesmírném hnojišti srdcí a právě pro ty chci psáti.

Včera udála se sicilská zátopa, předehra to nebo předzvěst mnoha jiných pohrom, poslední to předběžná výstraha k splnění pohrůžek La Saletteských. Právi se, že Messina byla městem nádherným, málo vzdáleným Pentapole. Dvě stě tisíc lidských bytostí zemřelo tam jedním zatečením země. Pomyslil si kdo, že na nejvýš sto tisíc mohlo by býti najednou zabito? Rozvrhuje se totiž sto tisíc agonii na čtrnáct nebo dvacet dní.

Jsa milovníkem spravedlnosti, rád věřím, že bohatci byli obdařeni touto výsadou, po tolika jiných výsadách, a že této

příležitosti nebylo jim odepřeno, by mohli rozjímati v síni pekla o slastech a *pevnostě* bohatství. Mluvílo se o jisté na živu zachované, nepohyblivě vkleštěné pod troskami, jejíž ruka byla uhryzána její kočkou, s ní zasypanou. Byla to „pravice“ nebo „levice“, tato ruka, učiněná k tomu, aby dávala, jako všechny ruce? Zapomínajíc hladových, snad se propůjčovala ke krmení tohoto samojediného zvířete, které pokračovalo takto ve své důvěrnosti.

Ponaučení strašlivá, chcete-li, prvopočáteční přece, avšak kterak nadarmo! Bude třeba strašnějších a cítí se, jak přicházejí... Křesťanství jest marné, Slovo Boží jest marné. Vizte tedy „Tíživé Rameno“, které bylo ohlášeno, Rameno viditelné a nepopěrné!

Ah! jest čas! Právo na bohatství, skutečný to zápor Evangelia, lidožroutský výsměch Spasiteli, vepsán jest do všech ko-

deksů. Nemožno vyrvati tuto tasemnici, aniž by se nerozervaly vnitřnosti, a operace jest naléhavá. Bůh se o to postará. — Nemáš práva radovati se, když tvůj bratr trpí! vyje každodenně hlasitěji a hlasitěji nekonečný dav zoufalců.

Přítomná kniha bude ozvěnou tohoto nářku.

Paříž-Montmartre, 23. ledna 1909.
Zasnoubení Přesvaté Panny.

I
BUDOUCÍ MAPA

Přisuzuji velikou důležitost zničení žebroty a spojuju s touto ideou velikou představu slávy.

NAPOLEON.

Mám před očima obludnou věc, „hypothetickou“ to mapu budoucí Evropy, která snad bude Evropou zítřka; jistá revue ji uveřejnila u příležitosti zemětřesení, které zničilo Messinu a Reggio. Vědecky, přesně, nesmiřitelně jest vyvozeno nebo předpokládáno, že Evropa jest poznamenána pro geologické, blízké snad, neodvratné a zázračné převraty.

„Naše Jižní břehy propadnou se první, takže *la Manche se spojí se Středoze-*

ním mořem". Z celé východní Francie zůstanou pouze alpské a jurské trosky. Rhône bude ústí v departementu Ain, a v Kolíně nebo Mohuči bude se vrhati Rýn do ...Atlantického oceanu. Nebude ani Seiny, ani Loiry, ani Garonny. Mořská propast oddělí od Pyrenejí některé zbytky Francie západní. Naše Bretaňsko, stále nezdolné, bude ostrovem, a z pyšného království britanského, potopeného jako nějaká Atlantida, potrvá pouze Skotsko a praneprné skály Irska.

Italie, zbavená Lombardie, Sicilie a dvou třetin svého pobřeží, bude se podobati velké kostře hrozná jakési ryby ohlodané. Nahoře Island netknutý a saturnovský ve své ledné poušti, přespříliš zvětšený; Baltický záliv, rozmnožený třiceti Balty, od nynějška splavný nad pláněmi kolosálního Ruska; konečně poloostrov skandinávský, neodvolatelně odervaný od

asijské pevniny a přirostlý k evropské pevnině, představovati bude obludného mořského koně, pozdravujícího pól.

Takováť tedy mapa Napoleona, který nechtěl, aby bylo ve Francii žebráků, a který ustavil proslulý zákonník, v němž nebyti chudého se předpokládá. Tohle se nikdy nevidělo v žádném křesťanském zákonodárství. Chudý měl v něm vždy své místo, ba mnohdy místo čestné, které jest jeho místem. Právě proto nebylo nikdy pro čas tak krátký tak mocné říše. Napoleona, běda! nejžravějšího a nejúctyhodnějšího z božských nástrojů, člověka všemohoucího *se srdcem nepohyblivým*, jak se tvrdilo, a který šel a nevěděl kam — jak sám to vyznal —; císař a král, svrchovaný pán Západu, pod nímž třáslo se tolik národů; taková jest tedy mapa, o níž se domníval, že ji zná z paměti!

Není již Paříže, ani Berlína, ani Vídně, snad ani Říma, ani Moskvy. Londýn, jediné hlavní město, jím nedobyté, jest nad dně moří, o nichž myslelo, že je přemohlo. Pouze Španělsko úplně celé udržuje se nad vodou jako nesmírný rozrážeč vln, kterak však truchlé a měsíční za trest, že bylo rdousičem velkého císaře! Není již, co by se dalo dobýti, ó můj vojevůdce, který jsi nechtěl, aby bylo žebráků. Ba neví se, zbývá-li ještě několik chudých, a jsou-li bohatci, nabyli teď své pravé podoby demonů. Konec tvé staré gardě a tvé velké armádě, jejíž hroby sestoupily do Propasti s bojišti a královstvími, o něž se zápasilo. Konec tvé slávy a tvé památce. Konec všemu, kromě Boha, protože on jest věčný Chudý.

Vzpomene-li si na tebe ještě několik nešťastných samotářů, to proto, že jsi byl sám po svém způsobu největším z chu-

dých. Žebral jsi o říši světovou a ode-
přeli ti ji. V tom smyslu lze na tebe po-
užiti svatých Slov Soudce, na tebe je-
diného, ó nešťastníče nepodobný:

— Hladověl jsem po celé zemi a ne-
dali jste mně ji snísti; žíznil jsem po veš-
keré krvi lidí a nedali jste mně ji píti;
byl jsem cizincem zrovna jako nějaký
Bůh a nepřijali jste mne jako Boha; byl
jsem nah nevyjádřitelnou nahotou prv-
ního smrtelníka a nepřioděli jste mne
slávou *pro věčnost*; byl jsem neduživý
vaší neposlušností a uvržen do vězení za
všechny ty, kdož se nepovažovali zajatci,
a sotva dvě nebo tři srdce zraněná láskou
mne navštívila . . .

Smělé to a přece jisté použití nejstraš-
nějšího ze svatých Tekstů. Jsou lidé ne-
vinní nebo zločinní, do nichž Bůh jako by
vše uložil, protože prodlužují jeho Ra-
meno, a Napoleon jest jedním z těchto lidí.

Vidím ho ještě a stále, jak před sto lety byl, skloněného nad mapou světa — mapou tehdejší — pořádajícího a rozvrhujícího všechno pro Poslední Soud přesně jako obchodník, který pořádá své účty. Neboť taková jest jediná starost každé bytosti, stvořené k podobenství Boha: Připravovati Poslední Soud.

— Ať zmizí Anglie. Státové skandinávští potvrzují děj se co děj, by se zamalgamovaly, jak dovedou. Povstane tím nicotě protiváha. Prusko stane se hospodskou děvkou a Rusko, neurčitě odplavené, nebude již než jakýmsi všivým Kozákem v poušti. Budu nad ním jako Oceán.

— Staniž se, pronáší Pán.

— A Italie, co s tou učiníme? Zmocním se Neapole, zmocním se Říma, zmocním se Benátek a Milánska. Všechno pohltím, co jest pohltiti, a nechám kostru psům Cařihradským.

— Toť velmi dobře, praví veliký Hlas, který nemá ozvěny, rozedraného Španělska se však nedotkneš. Jeho žebráci mně přísluší, a přiblížíš-li se k nim, probodnou ti srdce noži jemnějšími než žahadla včel, které šily tvůj plášť!

Žebrota jest zakázána. Vyškrtl Chudého a to bylo mu úkladem — ustavičným. Neboť maje Boha k svým rozkazům, měl moc učiniti svět k vlastnímu obrazu. Toť budoucí mapa. Jest obludná a zdá se býti utvářena Satanem.

Nicméně jest to kruté. Darmo se chce, aby chudý byl pomstěn, Evropa bez Francie jest čímsi příliš pekelným. Ba i vojáci Napoleonovi, jakkoliv posuzováni po století, by protestovali.

— A což my! Pane! my jsme nebyli chudi, chudi tímto chudým, který nás posílal k vraždění, který nás vyhlazoval únavami a nedostatky, který nás však

činil tak hrdými, a jehož jsme milovali jako otce, jako matku, jako děťátko, nošené v náruči, jemuž vše jest dovoleno a odpuštěno? Nechtěl jiných chudých než nás, kteří jsme jedli z jeho ruky, a bylo nás šest set tisíc. Což toho není dosti, Bože milosrdenství? Když jsme umírali v mukách, byl naším posledním křikem. Opravdu, velký Napoleon byl pro nás Francií. — Byl našimi vesnicemi, našimi snoubenkami, našimi vzdálenými krby, našimi pokornými kostely, plnými obrazů svatých uzdravovatelů a starých malovaných oken, na nichž staří válečníci ho vypodobňovali. Byl vším tím pro nás a bez ohledu na námahu bylo velmi pravdivo, že jsme kladli svůj život za všechno to. Co záleželo na Kadizu nebo na Moskvě! S ním jsme byli stále ve Francii, ve Francii krásnější než vše, co básníci dovedli říci.

Není možno, aby zmizela, abys ji vyhladil ze země. Jsi nám ji velice dlužen, tu naši sladkou Francii, jakožto chudým, kteří ji zaplatili tak draho! . . .

Oh! tato budoucí mapa, a království Mariino, a Napoleon Veliký a celá ta historie a tento vzlykot nebožtíků! Kde pak se skrývá všemohoucí ten bosák, který má nastoupiti po Napoleonovi a který *uskuteční* a to způsobem, jehož nemůže se dohadnouti žádný člověk, božský *předobraz* tohoto Předchůdce?

Terram tenebrosam et
opertam mortis caligine,
terram miseriae et tene-
brarum, ubi umbra mortis
et nullus ordo, sed sem-
piternus horror inhabitat.

JOB.

Chudoba seskupuje lidi, Bída je osa-
mocuje, protože chudoba jest Je-
žíšova, bída Ducha svatého.

Chudoba jest Relativno, — nedostatek
přebytečného. Bída jest Absolutno, —
nedostatek potřebného.

Chudoba jest křížována, Bída jest sám
kříž. Ježíš, nesoucí kříž, jest Chudoba, ne-

soucí Bídu. Ježíš na kříži, toť Chudoba, krvácející na Bídě.

Ti z bohatců, kteří nejsou nadobro zatraceni, mohou chápati chudobu, protože v jistém smyslu jsou sami chudi; nemožou pochopiti bídy. Schopni snad almužny, neschopni zřeknutí, rozněžňují se v krásné hudbě nad Ježíšem trpícím, avšak jeho kříž bude jim naháněti hrůzu, totiž *skutečnost* jeho kříže! Jim třeba, by byl celý ve světle a celý ve zlatě, nádherný a lehký, příjemný oku na krásném ženském hrdle.

Uhlazení a šviháčtí kněží, vzdalte od nich to lůžko lásky Ježíše Krista, kříž bídný, neskonale bolestný, zasazený do prostřed kostnice zločinců, jako réva mezi tyče viničné, do sviňstev a smradů, *ten pravý kříž* prostě ohavný, upřímně mrzký, krutý, potupný, otcovražedný, matkovražedný, dítěvražedný: kříž odří-

kání se naprostého, vzdání se a zapření navždy všech těch, budetež jacíkoliv, kteří ho nechtějí; kříž postu vysilujícího, obětovného utrýznění smyslů, smutku ze všeho, co může potěšiti; kříž ohně, vařícího oleje, roztaveného olova, kamenování, topení, dření kůže, čtvrcení, rozřezávání, trhání a požírání dravou zvěří, všech muk, jaké jen si pancharti demonů dovedou představití . . Kříž černý a nízký, ve středu postrašné pouště, tak prostranné jako svět; nikterak světlý jako na obrázcích dítek, avšak schoulený pod nebem pochmurným, jehož neozařuje ani blesk, odstrašující ten kříž opuštěnosti Syna Božího, Kříž Bídy!

Kdyby tito proklatci spokojili se aspoň tím, že ho nechtějí! Avšak oni tvrdí, že pro ně není, zneužívajíce svých peněz, které jsou *Předrahou Krví Kristovou*, by tam poslali místo sebe stádo chudých,

kteřé zakrváceli a uvrhli v zoufalství! A odvažují se mluvit o lásce, pronášeti slovo *Láska*, které jest samým Jménem Třetí božské Osoby! Takovou prostitucí jmen i ďábloví strach se nahání! Tato krásná pani, která nemá ani tolik opravdovosti, aby vydala své tělo nešťastníkům, jež rozněcuje, půjde dnes večer ukazovat vše, co bude moci, ze svého masa hrobové bělosti, na němž se tetelí klenoty podobné červům, aby je zbožňovali pitomci na slavnostech domněle dobročinných, v příležitosti nějaké pohromy, by si omastili poněkud žraloci a pobřežní lupiči. Bohatství, zvané křesťanské, ejakulující na bidu!

Bůh trpí vše to až do tohoto večera, který by mohl býti „Velkým Večírkem“, jak říkají odkojenci Anarchie.

Zatím však jest ještě den. Jsou teprve tři hodiny, totiž hodina zabití Chudého.

Otroci dolův a továren ještě pracují. Miliony paží namáhají se do úmoru na celé zemi, by opatřily požitkářské rozkoše několika lidem, a miliony duší, rdousených úzkostí této dřiny, trvají dále ve své nevědomosti a nepoznávají, že jest jakýsi Bůh, by žehnal těm, kteří je drtí: Bůh chlípností a elegancí, jehož „břímě jest libé a jho tak lehké“ pro utiskovatele.

Pravda jest, že jsou útočiště: ožralství, prostituce těl, sebevražda nebo sešlání. Proč by se dále netančilo?

Avšak není útočiště pro Rozhořčenost Boha. Jestliť to jakási dívka plachá a plná hladu, již všechny brány jsou odepřeny, pravá dcera pouště, které nikdo nezná. Lvi, mezi nimiž se zrodila, jsou mrtvi, zabiti zrádně hladem a havětí. Svíjela se přede všemi prahy, prosíc, aby ji pohostili, a nenalezl se, kdo by se slitoval

nad Rozhořčeností Boha. A přece jest krásná, avšak nesvoditelná a neúnavná a nahání tolik strachu, že země se třese, když po ní jde. Rozhořčenost Boha jest v cárech a nemá skoro ničeho, čím by zakryla svou nahotu. Chodí bosonohá, jest celá v krvi, a *třiašedesát let* — toť strašlivé — nemá již *slzi!* Její oči jsou chmurnými propastmi a její ústa nepronášejí již ani slova. Když potkává některého kněze, stává se bledší a mlčelivější, neboť kněží ji odsuzují, shledávajíce, že jest špatně oděna, přemrstěna a málo *laskava*. Ví tak dobře, že jest vše od nynějška tak neužitečno. Vzala mnohdy malé dítky do svého náručí, nabízejíc je světu, a svět vrhl tato neviňátka do neřádů, řka jí:

— Tys příliš svobodna, abys se mi líbila! Mám zákony, četníky, soudní

zřízence, domácí pány! Staneš se dívkou podřízenou a zaplatíš, až vyprší tvá lhůta.

— Moje lhůta brzy vyprší a zaplatím velmi správně, odpověděla Rozhořčenost Boží.

III
HOSTINA

Jsem pšenicí Kristovou.
Třeba abych byl rozemlet
v zubech těchto zvířat.

SVATÝ IGNÁC, *mučedník.*

Nejlepším jídlem jest chudý a nikoliv jazyk, jak tvrdil Ésop, ledaže by to byl jazyk chudého, který jest *eucharistický* podstatně. Krev a Tělo Chudého jsou jedinými potravinami, které mohou živiti, neboť bohatec jest ze shniliny a jedu. Jest tedy hygienickou nutností, aby chudý byl požírán bohatcem, jenž shledává to velmi dobrým a jenž opět a opět

si ho poroučí. Jeho dítky jsou posilovány šťávou masa chudého a jeho kuchyně jest zásobována chudým koncentrovaným.

Generál Statný, opakovatel drancování státní pokladny, přísežný filantrop, dává hostinu k své třistaleté výročníci. Bude tam vybraná společnost, nejelegantnější a nejkrásnější. President Republiky přinese tam svůj báchor a laloky Kultu a Spravedlnosti. I Loďstvo s Obchodem a Průmyslem bude tam zastoupeno, a Správa nemocnic a chudobinců, v krokodilích nedbalkách, přiveze tam Armádu ve svém kočáře. Budou se moci domnívati, že jsou v Babyloně.

Pod zářlícím stolem, nekonečně hluboko pod stolem, v temnotách, jest nějaký starý horník, velmi starý černý brach, který nikdy se nečastoval leda uhlím. Byl dvakrát nebo třikrát uzen výbuchem třaskavých plynů. Stalo se mu, že zůstal

přiskoben dvacet dní na kůrce chleba, mezi ručejí a žárem, bez vzduchové molekuly. Neví se, kterak to, že tam nechal pouze polovici své kůže. Toť nejslunnější vzpomínka z jeho mládí. Anekdota pro salony. Právě on to jest, jenž udržuje příjemnou vlažnost paláce Balthazarova. Když skončí ohněm, zasutím nebo zdušením, beze svící i bez svátostí, vynesou ho na bílý den, by ho vecpali přímo do nějaké díry — ještě chmurnější, — a dvacet jiných zaujme jeho místo. Snad některá z jeho dcer jest mezi růžovými cecky, jichž se dotýkají mladí lidožrouti z předsednictva Státní Rady. Občan Lahonte (Hanba-Hannotaux), bývalý ministr zahraničních záležitostí a vychvalovaný patolízal na všech dvorech (panovnických), jest na svém stanovišti. Jest mimořádným hostem, zvláštností, a právě on nabídne dámám

chutné vstupní jídlo z drobu onoho starce. Jsou také mladí a statní chudí na moři. Jenom to viděti na kanálu La Manšském a na Atlantiku. Tito právě v okamžiku, kdy břicha se usadí za stůl, vyrazí na širé moře, v čas v nečas. Budou bdíti a mrznouti, abyste měli čerstvé ryby, ó blažení tohoto světa, a když budou vás očekávati tam na onom světě, zničení byvše ztroskotáním, ryba, ztučnělá jejich bědnými těly, tím jen zlahodní. Budete je jísti tak dvakráte. Právě proto bezpochyby, — dlužno to mimochodem říci, — že ryba se schovává zvláště na dny postu a zdržlivosti, jež u lidí světa *dobře smýšlejšího* jsou dny nejskvělejší kuchyně, dny, kdy se cpou makrelami.

Co do chleba, masa a zelenin, lidožroutství jest na neštěstí méně přímé. Zatím však přece notně to těší, možno-li si říci, že této drůbeže nebo této kýty,

jež se pěchují na ostatní, když již jest požerák plný, mohlo by se dostat některé zbědnělé rodině, desítkám hladových dítek, které *jedině* mají právo na tyto hody a jimž nepříjde z toho ani jediného drobtu. Jest pravda, že nemají již lidé příliš hlad, zvláště tito páni po snědení mnoha nuzných, jaká však útěcha, ví-li člověk, že poskvrnil svými ústy a zničil sveřepě, hloupě, zlomyslně potraviny nešťastných, že jest zlodějem a katem, a že jsou pravděpodobně černoši nebo rudokožci, kteří by se báli hromu, kdyby spáchali podobnou mrzkost.

Působilo by snad odstrašivě, kdyby se mluvilo o vínech. „Vino obveseluje srdce“, jest psáno, avšak nikoliv *vína*, protože obyčejně plural naopak kormoutí srdce člověka. Víno jest králem, který nerozděluje. Jest Krví Syna Božího, Krví Chudého, jako Peníze a způsobem zjev-

nějším. Netřeba tedy, aby jich bylo mnoho. Když se jím člověk naplní, jest větší než hvězdy a naráží hlavou o mléčnou dráhu. „Pravda jest v něm,“ tudíž krásné hněvy, nesmírná rozhořčení, která trhají hráze, svatá síla, která obléhá a stéká donžony nebes.

Víno jest „ušlechtilé“ a dovoluje „viděti Boha, když jest čisté“. Vína jsou nečistá, snižujícího vlivu na energii, neblaze působící na hněv. Aleksandr prý pil mnohá vína, když zabil Klita, aby z toho zmíral smutkem, ztrácije všechny své říše. Toť volba světa, volba boháčova, přirozeně nepřítel jednoty, jako velikosti, krásy nebo dobroty. Vidíte je, tyto zatracence s jejich cinkotem sklenic, pijící o překot víno milenců, víno cizoložníků, víno vraha a žháře, víno děvčat a zoufalství, víno Strachu, — krev Jidášovu, smísenou s krví Kristovou!

Proč jsem jmenoval Baltazara? Tito hodovníci jsou příliš málo bibličtí. Není, kterak jim představití Daniele, jenž byl bezpochyby špatně oděn. Bude s nimi naloženo jinak než se soustolovníky krále Asijského. Nebude se jim mluvíti ohnivými literami na zdi. Tulák, o němž nevědí, jediným pohledem je vysvleče, a jejich nahota bude tak strašlivá, že budou marně žádati o dovolení, by se směli skrýti pod cáry posledních žebráků, by se směli živiti lejnem nejzablácenějších zvířat a píti pot velbloudů, nakažených morem. Ten den bude počátkem nějaké špinavé potopy.

Nulla discretio inter
cadavera mortuorum
nisi forte quod gravius
foetent divitum corpo-
ra, luxuriâ distenta.

SVATÝ AMBROŽ.

Bohatý muž potká se s někým na prahu zastavárny. — Co zde děláte? Snad nejdete něco zastavit. — Hledám příležitost. Lze zde potkati mnohdy roztomilé ženušky, zbavené přátel a donucené bídou dáti do zástavy, co mají nejdražšího.

Jsou, které pláčí, čímž stávají se hezčími. Staneme se jejich zachránci a de-

větkrát z deseti případů, dobře-li se to provede, jsme tím odměněni. Není to příliš drahé a *dělá se dobrý skutek*.

Nezná se počet těchto dobrodinců, kteří nebaží po veřejnosti a jimž by se rozhlašování působila nepříjemnost. Všechno svědčí o tom, že jsou velmi četni. Ví se, že dosti obyčejně zachránci tohoto druhu bývají patronové nebo šéfové úřadů, v obchodě nebo průmyslu, abychom nic neřekli o úřadech nejúčtyhodnějších. Anglosasové nejsou samojediní, kdož takto uvádějí Evangelium ve skutek.

— Máš hlad, moje ubohá dívko, hladíš snad pro sebe a snad pro jiné, kdož jsou ti drazí. Nuže, máš štěstí, že jsi padla na člověka šlechtného! Tady máš chleba, dává se ti s radostí, jenže zdvihneš si jej z mého sviňstva.

Ježíš jest na svém kříži bídy a on vidí tyto věci. Vidí i jiné, jichž lidé nemohou viděti. Vidí, jak takové činy zarůstají do Nekonečna, a vidí velebnou propast svého Děsu, jak na Něho zeje. Právě proto trpěl a měl *strach*, jak jest vypravováno v jeho Umučení! Nemyslím, že *Následování* mluví o tomto strachu Ježíšově, který předčil jistotně všechny strachy, který by však se měl přece, jako vše ostatní, následovati. Následování Strachu, jenž vyvádí krvavý pot! Jenže bylo by třeba věděti a věřiti, že jsme ve skutečnosti bytosti božské, nekonečně důležité a nevypočítatelné, „Bohové!“ *Ego dixi: Dii estis*. Nuže, nevíme a zapíráme neskonale a nevypočítatelně jako falešní bohové.

Století XVIII. heroickým znesvěcováním smyslu slov mnoho mluvilo o *lâsee*. „Poznal jsi jej, tento hřích tak roztomilý.“

Smrduté a znetvořující umění, bez síly a bez hloubky, i v tom směru, kde počíná asfyksie, podalo přesně duše oné doby.

Jsou ještě továrníci škrobovin nebo zpracovatelé hovězích lojů, kteří vášnivě se zajímají o Watteau-a a Fragonarda. Zajisté, mršinatá smyslnost a žádostivost proslulého románu de Laclos nehonosí se rozhodnou zřetelností, neostychavou prostotou a upřímností šachru výše citovaného. To však jest celý rozdíl. Jsou všichni krutými prasaty, a o bídě, které psovsky zneužívá čmuchal zastavárenský, Faublasové a Heloisy galantních slavností rádi by naprosto ničeho nevěděli.

Na cestě na Kytheru, blízko před guillotinou, k níž celý ten krásný svět přistál, byla *Vesnička Marie-Antoinetty*, do níž ubohá královna, v šatě z bílého perkalínu, flórem vroubkovaném, chodila

se dívat na dojení krav, venkovská to idylla, pořízená za sto tisíc tolarů. Byla to nejnižší cena. Všichni pastevcí museli mít pastýřské hole, a střežiti bukolicky ovce opentlené, v krajinách frontispisních (na titulních obrázcích), hraje na flétnu s pastýřkami, ověnčenými růžemi...

Dnes, kdy geografie jest lépe známa, přepravují se na jiných člunech. Ví se pozitivně, že chudý existuje a že jest v mase. To stačí ke stolu a do přístěnku. Nuzák jest kořením, hodnoty lanýže nebo dráždidla smyslnosti. — Rozdrť mi tohoto starce, praví baronka svému šoferovi, a *pojedu dále svou cestou.*

Na své hoře La Saletteské Ta, která pláče, zbronzověla. Chudá Královna a přečistá Matka Otce chudých rovněž chce nevědět o těch, kteří o nich nevědí.

Kdo může o nich nevědět nevědomostí úplnější, než tato odstrašující hovada, samci a samice, zaměstnaná jedině tím, aby do sebe vzájemně vlévala hnisavost svých duší, přijatých nadarmo? A k tomu sloužící to vražedné mrhání, neužitečnost peněz, již všemi kaly pomazaných, ba Krev Chudého chudých, jemuž peníze jsou toliko obrazem! A ruce Andělů vztažené na klávesnice uraganů!

Viděli jste v Nalezincích v dlouhé a truchlivé místnosti onen dvojřadý neb čtyřřadý sled lavic, na nichž sedí, by poslouchali, ani nevím co, malí opuštěnci? Jest jich tam několik desítek, více nebo méně, dle dob a dní. Jsou tříletí až pětiletí a pláčí.

Jsou to vyloděnci Kythery.

Když jdou tudy cizinci, ubozí maličtí vztahují ruce k nim vzlykajíce. Jsou mezi nimi takoví, kteří říkají *tatí* nebo *mamí*,

jako by někoho poznávali, a myslím, že není na zemi nic tklivějšího. Tito útlounci z nejslabších jsou v čelistech Veřejného Opatrovnictví a přestanou brzy plakat. Správní orgány s vypráhlými cecky ujímají se jich, že osuší jejich slzy, jako vysušily Slzy Panny bolestné. Jejich trhaný vzlykot nepromění se ani v překyp zoufalství. Nedojdou-li štěstí, a nezemrou-li co nejrychleji, nadělají z nich prázdných strojů k výrobě pekelné.

O právo nevinnosti, které jest veličenským právem dětství a jeho Dvanáctideskovým zákonem, připraví je, možno-li, hned prvního dne. Jejich bělostní Strážní Andělé budou vystřídáni demony. Až dosáhnou věku k cestování, odplují zase oni na Kytheru, jaké Watteau nepředvídal a které vůně oranžovníků Kykladských nenaplňují. Proniknou až k Sodomě, která

není odtud daleko a guillotina jako druhdy
doplní venkovský ten obraz.

Takový jest tvůj lid, Královno s očima
bronzovýma, Královno Mlčení a Samoty,
která jsi plakala marně na Hoře.

V -

ŽÁDOSTIVOST
CHUDÝCH

Řehole našeho Řádu zakazuje nám dávatí almužnu.

Jistý Otec Assumptionista.

Znal jsem jistého dozorce nad galejníky, který se jmenoval Pan Chtíč.

Co jistě bude jednoho dne obviňovati tak strašně bohatce, toť žádost chudých. Vizte milionáře, který zadržuje bez užitku pro sebe, nebo který utrácí v jedné minutě z daremného rozmaru to, co po padesát nebo šedesát let bylo předmětem

zoufalých přání a tužeb chudého člověka. Jen ve Francii jest jich statisíce, neboť není nutno, by jich byly miliony. Každý člověk, který má nad to, co jest nevyhnutelno k jeho životu hmotnému a duchovnímu, jest milionářem, tudíž dlužníkem těch, kteří nemají ničeho.

Nikdo nemá práva k nadbytku, vyjma vtěleného Syna Božího. Tento byl opatřen výsadou nade vše, co může býti řečeno nebo představeno, a to do té míry, že jeho privilej nemohla býti poznána leda zjevením. „Počet ran důtkami, které dostal Spasitel, od nohou až k hlavě,“ praví slavná jasnovidkyně Agredská, „páčil se na 5115!“ Jiní pokročili ještě dále. Nuže, hrozné bičování římské, takové, jakého se používalo v Judsku, nemělo překročiti počet 39, *quadragena una minus*. Taková byla přemrštěná žádost Krále chudých, jeho nadbytek! Neví se

nic o číslici poličků, ran pěstí a chrchlů, avšak lze se domyslet, že jistě byl poměrný.

Žádost člověka, toť člověk sám, a žádostí Bohočlověka bylo přirozeně ukójiti pro všechny lidi, za cenu jakoukoliv, zázrak. S toho hlediska žádostí bohatcovou mělo by býti aspoň tolik trýzni chudého, kolik jest mu nezbytně třeba, a žádostí chudého tolik potěchy, kolik jest mu nezbytně třeba z nadbytku potěch, jimiž bohatec oplývá.

Jest snad jediný kněz, který by se odvážil kázati na tento tekst: „*Vae vobis divitibus, quia habetis consolationem vestram!* Běda vám, bohatici, kteří máte svou útěchu!“? Toť příliš vážné, příliš evangelické, příliš málo *laskavé*. Bohatici nechápou, že by chudí směli míti potěchy nebo zábavy. Myšlenka, že nějaký nuzák si koupil tabáku nebo vypil šálek kávy,

jest jim nesnesitelná. Mají pravdu, aniž by to věděli, protože chudí trpí pro ně. Avšak uchovávají si pro sebe své potěšení, svou útěchu odstrašující, a jaká to agonie, když, majíce odpykati, nevypravitelnými kompensacemi, každou částičku svého vražedného bohatství, uvidí, jak na ně padati bude tato hora muk!

Consolationem vestram. Jaké opačné hoře jest zahrnuto tímto slovem nesmazatelným a jaká žádost s druhé strany! Žádost míti chleba, míti trochu toho dobrého vína, které obveseluje srdce, žádost květů a vzduchu polí, všeho, co Bůh stvořil pro lidi, bez rozdílu; žádost nejpotřebnějšího odpočinku po práci, když zvoní večerní Anděl Páně. — Moje děti, moje žena právě umírají, byvše odsouzeni tisíci z mých bratří, kteří je mohli zachrániti, davše jim pouze porci některého svého psa. Já sám již nemohu dále

a jsem, jako bych neměl duši drahocennou, duši slavnou, které by nebesa nenaplnila, již však lakomství Demonových prvorozenců oslepilo, ohlušilo, oněmilo. Přece však nemohli zabiti žádost, která mne drásá!...

Ubohá stařena dluží deset franků dobročinné paní, která jí praví: — Nemůžete mi dáti peněz, dáte mi svou práci. Nešťastnice, plná *žádosti* vypořádati se, pracuje tedy, obstarávajíc domácnost, perouc, vaříc, šijíc. Takto ubíhají týdny, měsíce, leta. Přichází smrt. Dluží stále deset franků a věčnou vděčnost.

Nejohavnější zlobou jest utlačovati slabé, ty, kteří se nemohou brániti. Vzítí chléb dítku nebo starce na příklad, a kolik jiných nespravedlností téhož druhu, nad nimiž srdce puká, jen když si na ně pomyslíme, toto všechno bude do poslední kapky, přísně, věčně vyčítati bohatým.

Znám dva, jež bych mohl jmenovati, muže a ženu. Tihle požadují na své služce, často obnovované — rozhořčení a ošklivost brzy je mají k útěku — aby házela do truhlíka na neřády všechny zbytky, ať sebe značnější, s jejich stolu, maso nebo ryby, sotva načaté. K tomu výslovně se rozkazuje, by se rozkrájely, by se pomazaly výkaly a polily petrolejí, aby nikdo jich nemohl použiti, ani psi, ani krysy. Týž přísný rozkaz a táž kontrola na obnošené šatstvo. Tito lidé sotva jedí. Jejich hostinou toť žádost a zklamání hladových.

Mluvil jsem o prostituci jména *milosrdenství* či *křesťanské lásky*, hloupě a ďábelsky zavedené místo skromnějšího jména *almužny*. Když není člověk nadobro zlý, dává almužnu, která záleží v tom, že se uděluje velmi slabá část nadbytku, — rozkoš to, rozněcovati žádost, aniž

by se ukojila. Almužník dává jiné, totiž co náleží jiným, svůj přebytek. Milosrdný dává sebe sama, dávaje, co nezbytně sám potřebuje, a tím žádost chudého se hasí. To jest Evangelium a není jiného. Ježíš, který dal své Tělo a svou Krev, slíbil svým Apoštolům, že budou soudci země. Apoštol Jidáš, který *vrátil peníze*, bude tedy soudcem těch, kteří *chcípají*, aniž by je vrátili. Úsloví *chcípati*, ba i „puknouti“ jistě má svůj původ ve smrti Zrádčově a sluší podivuhodně na smrt boháčů.¹⁾

Mermomocí se chce, aby Evangelium bylo mluvilo o *špatném* boháči, jakoby mohli býti dobří. Tekst jest přece velmi jasný: *homo dives* „bohatec“, bez epi-

¹⁾ Úsloví francouzské *grever* = chcípati, a „*grever par ventre*“ = puknouti v českém tomto překladě není vystiženo v pěkné etymol. hře synonym.

theta. Bylo by na čase připraviti o důvěru a zbaviti úvěru tento pleonasmus, který jedině k tomu směřuje, aby zpotvořil ve prospěch žroutů chudých evangelickou nauku.

Špatný bohatec, nezbytně-li chcete, aby se sblížila tato dvě slova, jest jako špatný úředník nebo špatný dělník, totiž osobnost, neznající svého řemesla, nebo nevěrný svému úřadu. *Špatný boháč jest ten, který dává, a jenž tím, že dává, stává se chudým, „mužem žádosti“, jako prorok Daniel, jenž předobrazoval Ježíše Krista.*

Žádost chudého lze snadno připodobniti k více nebo méně nečisté žádosti, již možno hořeti k ženě koketní, která se nechce dáti. Není třeba velejemné znalosti mrzkostí a hanebností dnešní společnosti a světa vůbec, by se vědělo nebo dohadlo, kolik trýzně může působiti nepoctivost ženské čubky, která se

nabízí ustavičně jen proto, by se stále odpírala. Vidělo se, jak přeušlechtilí mužové tím umírají. Okázalost a honosnost bohatství jest podobnou vraždou, když není sveřepou a nebezpečnou výzvou. Možno dovršiti jakoukoliv míru zpronevěry a každého dne bouřiti proti sobě celý roj zuřivostí a hněvů božích, jen ať se nedotýká žádosti chudých, která jest zřítelnicí Oka Božího, Ránou Boku, již tryskají poslední krůpěje posledního praménku Krve jeho Syna. Výsměch žádosti chudého jest neodpustitelná nespravedlnost, protože jest úkladným útokem proti poslední jiskře pochodně, která kouří ještě a kterou jest tak odporučitelné nezhasínati. Jestliť to znásilněním útočiště žalostného Lazara, jehož Abraham skrývá ve svém lůně.

Dej mi té vody, můj
Spasiteli, té vody živé,
kterou jsi přislíbil Sa-
maritánce nevěstce....

LEON BLOU. *Chudá žena.*

Člověk jest postaven tak blízko Boha,
že slovo *chudák* jest výrazem něž-
nosti. Když srdce puká soucitem nebo
láskou, když nemožno již skoro zadržeti
slzí, tu slovo to přichází na rty.

Onen Lazar, o němž právě byla řeč, není toliko evangelickým typem žebráka, jehož Bůh tak sladce miloval, oproti žravému a rozkošnickému Bohatci, jehož zatratil. Jest jeho prototypem. Tento Lazar jest samým synem Boha, Ježíš Kristus „v lůně Abrahamově“, do něhož jest „nesen Anděly“. Leží u brány světa a pokryt jest ranami. Velice rád by se nasytil drobty, jež padají se stolu, za nímž onen bohatec hoduje na jeho Podstatě, a nikdo mu jich nedává. Jen tak tak, že není sežrán psy.¹⁾

Skoro by se myslelo, že tento bohatec a tento chudák nemohou býti již oddě-

¹⁾ *Canes veniebant et lungebant ulcera ejus.* Přes svou úctu k svatému Jeronýmu nevěřím „soucitu“ těchto zvířat. Známo, že potulní psi v městech nebo na venkově Východu jsou pravými krutými hovady, jimž jest cizí naše náboženská sentimentalita. Psi Lazarovi prostě prodlužovali jeho bohatce.

leni. Avšak pro oba přichází smrt, která je odděluje zcela jinak, *jako tělo od duše*, a velký „Chaos“ vkládá se, tajemná to a nepřestupná propast, které žádný člověk nemohl pochopiti — sama Smrt, navždy nepochopitelná. A tu bohatec ze středu krutých muk, obráceně předobrazených slastmi jeho stolu, prosí úpěnlivě slavného žebráka, neodvažuje se ani žádati všecku vodu studenou, obsaženou v „kalichu“ Evangelia, avšak pouze kapku této vody, na čičulce prstu, k ovlažení svého jazyka, a právě na přímluvu Abrahamovu spoléhá, že jí dosáhne. Nemůže hůře dopadnouti. Abraham namítá propast. — Tvoje odmítnutí jest touto propastí. Lazar nežádal toho na tobě více, když jsi se radoval z jeho muk. Tvoje neúprosné *potěšení* přešlo na něho a není již, co by se dalo dělati.

Sklenice vody Evangelia! Učinilo se

z ní obecné rčení, jako z mnohých jiných Slov. Často se mluvilo o jisté mladé dívce pijící sklenici krve, by zachránila svého otce, a sentimentalita, pravděpodobná tvůrkyně této legendy, neopomenula vykřikovati o heroismu. Tato sklenice krve, jež nemohla než osvěžiti pleť panny, odbarvené ve vězeních Hružovlády, byla bezpochyby starci, ohroženému příšernou smrtí, sklenicí vody Evangelia.

Jest něco lepšího. A sice sklenice plná slzí soucitu, pokorné slovo srdce, které se třese láskou a které kromě toho ničeho dáti nemůže, posuněk děťátka, pozdviženého jeho matkou nad nečistý dav, na cestě ke guillotíně, a posílající polibek ubohé královně, která má zemřít. Ah, nezáleží na tom co, ani na tom, od koho, byť to bylo od nějakého hovádka, když jsme stíženi strastí! Nešťastníci vědí dobře, co jest nejdrahocennějšího.

— Potřebuju mohutné pomoci a vy mi dáváte velmi slabou, avšak vím, že jest to vše, co můžete, a to málo nabízíte mi v démantovém kalichu, jímž jest vaše srdce. „Vezmete odplatu svou,“ pravil Pán, a já vám pravím, že budu opojen touto vodou po celý život věčný. Sklenice vody jest takové ceny, že i v tom případě, dána-li jest někým, kdo by mohl lépe učiniti, má ještě hodnotu neocenitelnou.

Chcete mne učiniti knížetem příští týden, i přiznávám se, že jsem tím okouzlen. Koruna mne jistě uchvátí; nemohl byste mi však prozatím dáti minci padesáticentimovou, která by naplnila v tomto okamžiku vrchovatě všechna moje přání? Jest tamhle za tímto krámským pultem sklenice vína, od něhož jsem odloučen rozsáhlou propastí z Podobenství. Pořídili byste ji za méně než sklenici vody,

než kapku vody s prstu Lazarova, který trpěl celý svůj život, aby měl právo odpřítí jí. Avšak vy mi jí nedáváte, této kapky, a tak žádostí po ní jitří se moje staré trýzně, nedáváte mi jí, protože jste nácpan, protože jste nepoznal ani hladu, ani žízně, a tak jsme se, hle, octli, milý pane, na opačných stranách Chaosu!

VII

PŘÁTELÉ JOBOVI

Není pitomce, který by
nebyl přiveden na svět
proto, aby mně neškodil.

WELLS.

Tato práce nebyla by úplná, kdybych
neřekl ničeho o moci peněz, zplošfu-
jící a prznící ty, kdož je mají neb do-
mnívají se míti je. Intelektuální a mravní
nízkost jest příliš všedním důsledkem
bohatství, aby bylo prospěšno na to
upozorňovati.

Zdá se, že neznalost chudoby otupuje a zhovaduje více než sama neznalost Boha, neboť jsou chudí bez Boha, kteří se nevedou snadno na pastvu.

Zákony chtějí tomu, aby byly dítky bohaty, svým narozením a svou výchovou k tomu odsouzeny, by nikdy nezvěděly, co jest chudoba. Bylo by méně nelidské vypíchat jim oči a vymiškovati je, aby zase ony nenaplodily oblud. Bezpochyby nemůže se jim skrýti, že chudí jsou, avšak jako jsou smrdutá a jedovatá hovada, jež dlužno odstraňovati s největší péčí. Má-li taková rodina tradici dobrých formulek, má-li styl křesťanský, tu bohaté dítě dostane od církevního učitele toto prvopočáteční vyučení, že nouze byla ustanovena k jeho okrase, že jest příjemným a potřebným stínováním v popředí obrazu, jež dlužno oceniti dle jeho hodnoty; že nad to milosrdenství proka-

zované bez přílišnosti má dvojitou výhodu: plní se evangelická rada a přitahuje se požehnání na kapitály. A to vše, naprosto vše, pro čas a věčnost.

Takto se tvoří pitomci, jimiž se honosí hrdé čelo stoleté běhny, která byla druhdy křesťanskou pannou. Co chcete, aby se řeklo lidem, kteří pohrdají prací a utrpením bližních, domnívajíce se o sobě, že jsou Šalomounovými liliemi, které nepracují, aniž předou; povalečům nečistým, zvířatům sportu, automobilistům drtícím, kteří nevědí ničeho, kteří nedychtí po ničem leda po tom, by se znova a znova vraceli k svému sviňstvu; kteří nedovedou ničeho, leda rozhazovati v podobě peněz, nakradených všem nešťastníkům tohoto světa nejdrahocennější krev Kristovu do bláta velkých cest, do bláta duší, a kteří přece si namlouvají, že jsou prvorození a miláčky?

Ah! Ježíši, pokorné a sladké dítě z Chléva, proč jsi měl strach v Gethseman-ské zahradě? Což ti Anděl posilovatel nepředstavil občerstvující vidění těchto budoucích podpěr tvého trůnu a tvého oltáře? Proč se třásti a proč úpěti, ó Spasiteli? Jsou tady, přátelé Jobovi, tvoji opravdoví a jediní přátelé. Bdí, aby se ochlastávali, modlí se na kolenou k nejzvadlejším cumplochům, a jistotně, dostaví-li se pokušení, nebude to pokušení k rozdání všeho statku chudým. Upokoj se tedy, Pane, a dej se s jásotem ukřižovati, *svět* jest spasen!

Bylo by třeba nějaké harfy, by se mohla opěvati vhodně hloupost a sprošťáctví těchto *řádně smýšlejících* dobrého tisku a správného hlasování. A přece marně se to vidí a ví, jest to nepochopitelné a přesahuje to síly. Ať jest kdo křesťanem nebo ctitelem model, jest

nepochopitelně, že se nemyslí na smrt, tím méně pak na onen stav, jehož nemožno se dohadnouti, který předcházet životu. „Nic jsme nepřinesli na tento svět, a jisto jest, že nemůžeme nic odtud odnésti.“ Takový jest Tekst, který nepodávám latinsky z ohledu na pány sportovníky. Co tedy znamenají notáři, poručníci, četníci, soudní vykonavatelé, pochovavači mrtvol a všechny zákony? Co znamená vlastnictví a co znamená dědictví nebo následnictví tohoto bídáka, který odchází zcela nah pod zemi?

— Máš sto milionů, zavane větrík a hle, jsi jako červ. Neponechá se ti ničeho, nadobro ničeho, můžeš na to spo-lehnouti. — V několika minutách, krásná paní, budete mrchou. Byl u vašich dveří ubožák, který vás prosil pro vašeho an-děla strážného, byste mu pomohla osla-viti Boha a bylo by vám to bývalo dosti

snadno. Bezpochyby však jiná dáma vás očekávala, i bylo nezbytno, abyste tohoto žebráka rozdrtila pod svým vozem. Bylo to vaše právo. Farář vaší farnosti se vám podivuje, a máte nejsvětější svátost ve svém paláci, v hloubce modlitebny, v níž vylévá se časem nadbytek vašeho srdce. Sluhové, pacholci a pozvaní v černých šatech, a také několik roztomilých bytůstek hluboko obnažených na prsou chodí kolem pootevřených dveří této svatyně. Opravdu nechápu, jak mohl váš šoffeur tak nemotorně minouti se svým cílem básníka. Avšak přece jste mrcha, a čím dál tím více budete mrchou. Ach! Kdyby to bylo možno ještě, co byste nedala, abyste upokojila onoho nešťastníka, by se mu zavřela jeho ústa obviňující a zuřivě křičící proti vám? Nuže, to jest nemožno, navždy nemožno. Vaší jedinou omluvou, možno-li předpokládati,

že Bůh se tím spokojí, — jako básník — jest to, že jste blbou pro všechny věky věků.

Chorobnost a slabost intelligence u těchto proklatců jest shodna se sploštělostí duše.

Byť byste měli archandělův dar přesvědčovati, bylo by podnikem zcela jistě nejodvážnějším vpraviti jim do kotrb, že jejich bohatství jim naprosto nepřísluší, že nemají na ně žádného práva, leda zlobou demonů, vnukajících zákony tohoto světa, a zvláště tajemným a velestrašlivým dopuštěním Boha, který ráčí je takto konfrontovati s jejich oběťmi, jejich věřiteli a jejich soudci. Nechápou a nikdy nepochopí, ani v pekle, kamž je bude pronásledovati nekonečná slepota jejich hlouposti a jejich pýchy.

VIII

SVĚTŠTÍ KNĚŽÍ

*Kněži stali se sto-
kami nečistoty.*

SVATÁ PANNA.

Musí jich stačit deset na tučet, říkají obchodníci s prasaty. Celá padesátka kněží světských nevydala by ani jedinkého Jidáše, jednoho Jidáše, který vrací peníze a který se věší ze zoufalství. Tihle jsou přímo odstrašující. Právě jimi bohatec jest utvrzen a upevněn, jako led kyselinou sírovou.

To světský kněz praví bohatci: „Chudí budou povždy mezi vámi,“ zneužívaje, by jej poněkud ještě odsoudil, samého slova Ježíše Krista. Jest nezbytno, aby byli chudí, a není-li jich dosti, třeba jich nadělati. „Blahoslavení chudí,“ jest ještě psáno. Rozmnožující je, rozmnožíte počet šťastných. A poněvadž příklad dodává pravidlu síly, slušno, aby takoví apoštolové byli sami bohatí nebo by se jimi stali pomocí mistrovství nebo služebnosti u milionářů.

Ježíš jest na oltáři ve svém svatostanu. Ať tam zůstane. My, my sluhové, musíme se věnovati své práci, musíme totiž vymámiti peníze všemi prostředky, ať se s hodností naši kleriky srovnávají neb nesrovnávají. Ať se chudí odevzdají do vůle Boží. Bůh jim odměňuje větru jako ostříhané ovci, čili neukládá jim více než mohou snést. A bohatí rovněž ať se od-

dají vůli Boží. Každý své břímě. Bylo by nespravedливо a nerozumno požadovati, by vzali břímě chudých, drtíce je svým břemenem.

Máte-li miliony, přemilý bratře, jest to poklad, který vám božská moudrost svěřila. Dlužno jej uchovati *nelknutý* svým dítkám, uložití je, jak jen možno, na dobrý úrok, na místa bezpečná, kdež jim nebe neopomene žehnati, budete-li se pečlivě chrániti odvážných zápalů charitativních, špatně pochopené křesťanské lásky. *Quinque alia quinque*. Sto ze sta, jako v podobenství o hřivnách. Takový jest směnečný kurs ctnosti. My vás povedeme, ostatně, velice rádi, majíce mnoho *pedálů* u našich varhan. Kdyby nedostatkem víry námi raděné záležitosti se vám nedařily, to vědomí bude vám aspoň útěchou, že nejsou nikdy bez odměny pro

ty z nás, kteří umějí sbírat mastnotu s polévky.

Bohatství jest příjemné Pánu a právě proto byl jím Šalomoun zahrnut. *Vae divitibus*, jež nám namítají někteří anarchisti, jest zřejmý omyl prepisovačů, uvedený pravděpodobně tím neb oním ze všivých mnichů v chomoutě, kteří tak dlouho Církev zneuctivali. Bylo neodkladno dáti věci na jejich místo, a kněžstvo se o to bedlivě stará. U dveří chudí, neb aspoň hodně blízko dveří, v tlačeni a v průvanech. Netřeba, aby viděli oltář. Vidí jej za ně farníci onačejší. To stačí. Což by se chtělo, aby dělnice nebo žebračky prostovlasé poklekaly na místo farářových kajících na aksamit nebo atlas jejich klekátek, zatím co tyto paní by byly odstrčeny do pozadí lodě, do sousedství chodníků?! Jest na štěstí několik našich farních kostelů a nikoliv

nejméně zbožných, v nichž špatně odění lidé nejsou připuštěni k přijímání leda při mších pokradmých a nedůležitých, jež přespočetní kněží šeptají u pramalounských oltářů málo osvětlených.

Jsou ostatně, na to nezapomínejme, velké sňatky a velké pohřby, k nimž ha-
věť chudiny nemůže býti připuštěna. Když Apoštol pravil, že sňatek jest „velikou svátostí“, třeba rozuměti bohaté sňatky. Jinak by toto slovo nemělo smyslu. Není velikého, co nevynáší. Sňatek Svaté Panny a Svatého Josefa jistě byl pramalounským sňatkem. Nejlépe, když se o tom ani nemluví. Sem a Jafet byli chváleni, že skryli pod plášť nahotu svého otce. Jsou konečně sbírky, k nimž jest chudému, jak snadno může se domyslit, přístup dovolen, sbírky svaté a prospěšné, poslední slovo theologie očišťující, vni-

terné a osvěcující (purgativní, intuitivní a illuminativní).

Světský kněz jest neskonale drahý boháčům. S ním nelze se nuditi ani minutu. Spása, ať se dělá cokoliv, jest zajištěna. Stačí řídití úmysl. V tom jest vše. Ochlastávejte se s úmyslem býti středním. Smilněte se vzněty čistoty. Buďte cizoložníci, třeba-li, byste lépe ocenila štěstí býti věrnou, atd. *Felix culpa*. Samozřejmě tento katechismus není pro chudé, v jejichž rukou by došel špatného použití, a kteří musejí ve všech případech býti rdouseni k jejich většímu dobru. Chudý, křesťanem-li jest svými úkony, — což možno nesnadno připustiti — povinen jest postiti se přesně v dnech předepsaných, ba i ve všech dnech roku, bez přerušení. Bohatý křesťan jest heroj, ba i mučedník, nahrazuje-li nadívaného krocana vodní slípkou nebo lososovitým

pstruhem v dobách postních, a světský abbé sdílí rád jeho zdrželivost. Kolik jiných věcí ještě! Avšak kdo dovede vše říci? Podstatným před Bohem a před lidmi, zvláště před lidmi, toť demarkační čára, a pánové světští kněží vedou ji prstem tak světlým a ne méně neúprosným než byl prst Mojžíšův, pišící Desatero na Dvě Desky kamenné.

Zbývá věděti, zda tito zákonodárci „mluví k Bohu tváří v tvář, jako přítel mluví k příteli“. Jest se báti, odvažuju se toho slova, aby otázka ta nebyla hroziva svou naléhavostí. Toho jest se vpravdě silně báti. Marně se zbožňuje bohatství, jest přece tuhý předsudek, který bojuje uminěně pro chudobu. Jako by praskrovné kopí, které probodlo Ježíše, probodávalo všechna srdce. Tato rána nezavírá se po dvacet století. Jest žalostných bez počtu, ženy, starci, děťátka; jsou živi

a mrtví. Všechnen tento lid krvácí, celý tento zástup stříká krev a vodu z prostřed kříže bídy, na Východě, na Západě, pod všemi nebesy, pod všemi katy, pod všemi biči, v bouřích lidstva a v bouřích přírody, — po tak dlouhou dobu! Toť chudoba, to vše, nesmírná chudoba světa, celková a všeobecná chudoba Ježíše Krista! Záhodno velice, by se toho dbalo a napravilo by se to!

Jsou také kněží, kteří nejsou ze světa, kněží chudí nebo kněží ubozí, jak je chcete jmenovati, kteří nevědí, co jest nebýti chudý, neviděvše nikdy než Krista ukřižovaného. Pro tyto není bohatých, ani chudých; není než slepých v počtu nekonečném, a malé stádo jasnovidných, jemuž jsou pokornými pastýři. Jsou popolu, jako Hebrejští v zemi Gessen, sami v světle, prostřed hmatatelných temnot starého Egypta. Když rozpínají ruce, aby

se modlili, konečky jejich prstů *dotýkají se* temnot.

Kolem nich oceán duší „v noci sevřených, jež ulehly pod střechy temnot, prchá-jíce ustavičné Prozřetelnosti, rozptýleny pod temným závojem zapomenutí, hrozně přestrašeny jsouce. Ani jeskyně, v níž byly, nechová jich beze strachu... Žádná moc ohně nemůže jim světla dáti, aniž jasní plamenové hvězd mohou osvěco-vati příšernou jejich noc.. Neboť ti, kteří slibovali zahnati strachy a nepokoj duší omdlévajících, sami s posměchem plní hrůzy omdlávali...”

Světští kněží, ti, jež Panna se Sedmi Meči svými ústy pojmenovala „stokami nečistoty“, nenávidí těchto nezbytně a opovrhují jimi z hloubky své noci. Pokud mohou, utrhají jim, hanobí je, tupí, pranýřují, vyhladovují, usilujíce je

polapiti do černých tenat své slepoty, kamenujíce je tápavě svými lejny. Avšak, abychom mluvili jako Dante, chudí ti „skrývají se do světla“.

IX

TI, KTEŘÍ PLATÍ.

Tádal jsem se často, jaký
asi jest rozdíl mezi *bližen-*
skou láskou tolika křesťanů
a zlobou demonů.

V této době daremných plesků třesků
o zrušení nebo nezrušení trestu smrti,
k němuž všichni lidé od Adama jsou od-
souzeni bez polehčení a bez odvolání
o milost, přihodilo se mi, že jsem slyšel
jistého kazatele, ani nevím o čem mluví-
cího. Tento kněz, málo výmluvný, avšak

stržený horlením, rozohnil se, až zuřivě křičel proti jistým zločincům, kteří čekali již měsíce na vykonání, v onom okamžiku velmi blízkém, svého rozsudku. Spílal jim „banditů“, nehodných milosrdenství, a projevil svou netrpělivost, že už jejich vinné hlavy nepadají. To se událo v jisté proslulé Basilice.

Od slova *bandité* bylo mi nemožno slyšeti co jiného než jakýsi vnitřní, pannačný, neukrotitelný hlas:

— Pohleď jen k svým nohám, mechanický žvatlale, bez jasnovidnosti a lásky. Můžeš-li ještě, slepý vůdce slepých, pohleď na toto stádo padouchů, kteří tě poslouchají a kteří radují se z rozhřešení, jež mu dáváš, hanobě svými ústy jiné padouchy zřetelnější a méně uctivé k zákonům peněz. Ty sám snad nejsi bandita, a přece, popatř, co činiš. Z oněch hlav, jež mají býti sříznuty a pro něž

tvůj Bůh tolik trpěl jako pro tvou, sli-
buješ, předem dáváš pít krev ukrutným
zvířatům.

Viz tuto pobožnůstkářku s krokodilím
frňákem, jejíž pomluvačná tlama sežrala
dvacet dobrých jmen, viz tuto kajicnici
s tváří hladové hyeny, přiskobené ke
všem zpovědnicím, strůjkyni to postrachu
a burcovatelku neštěstí, která pracuje
deset hodin denně, aby si zhotovila ží-
něný rubáš s provazem oběšencovým ;
a tuto jinou, žroutku nevinností a jedlici
eucharistie, která nemá rovné v čenichá-
ní po srdcích Zahnívajících. Viz tuto do-
mácí paní, opilou a všemohoucí, avšak
drahocennou a beze švu, která se olizuje
myslíc na agonii nešťastných nájemníků,
kteří se drou a hubí pro její žaludek supí
samice a pro její pastelín. Viz tyto řady
muflů a tapírů, těchto laloků, těchto hře-
benů, těchto výrůstků, těchto bradavic

obchodníkův ctihodných a usebraných. Avšak zvláště — oh! prosím tě o to — viz tyto buržoasní panny, tyto *mladé dívky světa*, dychtící po nebi, jejichž bílá duše jest plná cifer a zboží účtů až do dnešního dne nevypořádaných. S úzkostlivou pozorností vychované jejich rodiči, seřaděnými a nepohyblivými za nimi — jako soudky na nábrežním skladišti, — nemají již, čemu by se přiučily v čistotě nebo v aritmetice. Nezbývá jim opravdu než pít krev, lidskou krev nejlepší jakosti, a právě té jim poskytuješ.

Ah! nejsi z oněch drsných apoštolů, kteří by řekli svému posluchačstvu:

— Jistý člověk má za nás zemřítí nejhanebnější smrtí. Tento člověk jest zloděj a vrah, jako každý z nás. Jediný rozdíl mezi námi a jím jest ten, že on se dal chytiti, nejsa pokrytcem a že, nesa zjevně své zločiny, jest méně hanebný. Právě

v tomto smyslu má pykati za nás a právě proto, že jsem poslán zvěstovati vám Slovo Boží, jsem vás o tom uvědomil. Vím dobře, že taková řeč vás uvádí v podiv a že vás pobuňuje. Přál bych si, aby vám nahnala strachu. Domníváte se, že jste nevinni, protože jste nikomu neprořizli hrdla až do tohoto dne, chci tak věřiti; protože jste neprolomili cizích dveří, aniž jste slezli jeho zeď, abyste oloupili bližního; protože konečně nepřestoupili jste příliš viditelně lidské zákony. Jste tak hrubí, tak tělesní, že nechápete zločinů, jež nemohou se viděti. Avšak pravím vám, předrahy bratře, že jste rostlinou a že tento vrah jest vaším květem. To bude vám ukázáno na Soudě způsobem více než strašlivým. Aniž bychom to věděli, a aniž bychom tomu chtěli, každý z nás svěřuje svůj poklad nepravostí a skrytých hanebností nějakému vrahovi, jako lako-

mec bojácný svěruje své peníze odvážnému podnikateli, a když guillotina pracuje, dvě hlavy padají pospolu! Všichni jsme s hlavami sřatými!

Jest jisto, že kazatel, který by takto kázal, neuchoval by si na dlouho kazatelnu. Ba jest nesnadno představit si hbitost, s jakou by byl smeten. Avšak kdyby byl nepromluvil než jedinkrát, byl by snad vpravil pravdivé slovo do uší, až dosavad hermeticky ucpávaných blahojímavým voskem kněžstva podlého, avšak plného malomyslné chvástavosti, stejně neschopné probuditi spící jako křísiti mrtvé. S Boží pomocí snad by se podařilo pikadorovi vbodnouti banderilku nepokoje do boku některé staré rozzuřené krávé, která by jí nikdy neseřřásla.

Bossuet zrobu kázání o „neobyčejném důstojenství chudých v Církví“. Tato proslulá řeč, hodná v každém bodě vzorně

upravené paruky Ludvíka XIV., jistě se nedotknula nemile světáků toho „rozkošného století“, jak se vyjadřuje. „Nikoliv, křesťané, nepravím, abyste se vzdali svého bohatství... atd.“ Takovýmto způsobem veliký biskup gallikanismu čítával Evangelium.

Dnes Bossuetovi bylo by vzdáti se biskupství nebo dělati jiné kázání a před jiným posluchačstvem o povýšené důstojnosti Kapitálu v téže Církvi. Všechno na to poukazuje, že by mu toto téma lépe slušelo. „... Váš život jest ve světle, vaše zbožnost proráží oblaka. V toliké slávě a v toliké velikosti jakou účast můžete míti na skrytosti Ježíše Krista a na potupě jeho Evangelia? ...“ Ano, opravdu, Bossuet neměl by již co jiného říci. Kazatel králů a knížat, hrdý theolog *Uti possidentis* upravil by si pohodlněji v tomto způsobu svou výmluvnost a své

blesky. Bylo by toho velmi třeba, protože on sám — dvorní biskup a omitřený pochlebník cizoložného mocnáře — přesadil Evangelium již před dvěma sty lety.

DESÁTNÍKU, MÁTE PRAVDU.

Známa píseň.

— Není-liž pravda? pane, že se podobám Marii Antoinettě?

— Ano, paní, kat by se ve vás zmátl.

Jest velice třeba, aby domácí páni jedli! pravila jistá buržoa, vyhodivši na ulici velmi chudého člověka, který jí byl dlužen několik franků. Bezpochyby, avšak nežije se pouze proto, by se jedlo. Nestačí na-

dívati rajska jablička, člověk potřebuje i na sebe něco vzít, dlužno i něco stranou uložit. Klenoty na příklad, dámské klenoty.

Často se mluvilo o symbolismu kamenů, zvaných drahocennými, díle to podzemního ohně, trvajících tisíce století, jak se pronáší věda, která není skoupá na planetární převrasy. Jest jich dobře třicet nebo čtyřicet druhů, z nichž každý má svou legendu, svůj emblematický význam. Diamant na příklad jest hieroglyfem smrti. Zbytečno ptáti se proč. Jest tomu tak a v tom všem. Avšak co se neví, co jest zjeveno zkušeností, toť to, že diamant jest rozněcovatelem chlípčnosti, a to do té míry, že jest nebezpečím pro srdce nejčudnější. Tím se vysvětluje, nepravím jeho vzácnost, avšak jeho nesmírná cena a krajní žádostivost máti jej. Neodpykatelná válka Transvaalská, která zneuctila celý velký národ, jest nejauthentičtějším veledílem

této zběsilé chtivosti, a následky, jež možno viděti, předčí sveřepou a smrtelnou šeredností vše, co básníci jsou schopni vynalézt.

Deset nebo dvacet tisíc lidí, živených jako zvířata, jest doslovně *v klecích a roubeních* na nesmírných okršcích. Otroci společnosti nalezišť, která nedovoluje ani dítkám, by přišly obejmout svých otců, ubožáci ti pracují bez úlevy, dobývajíce démantonosného minerálu. Jestli, pokušení přílišnou cenou kamenů a patrnou snadností ukrásti je, někteří podléhají, jest se jim připraviti na příšerné tresty, přistihnou-li je jejich páni. Tehdy jejich krev připojuje se ke krvavé ručeji, předběžně vylité k obludnému dobytí této země, přetvořené v jakousi kolonii pekla lakotou několika bankéřů.

Dozorčí bdělost jest tam ďábelská. Jest tam, ó milé paničky, *pročisťovací svělnice!*

Když některý z těchto galejníků, více nebo méně dobrovolných, jest propuštěn, dříve než vyjde, jest mu tudy projíti. Neboť nešťastníci ti polykají mnohdy tyto podivuhodné křemínky, za něž lze koupiti prerie a lesy. Pročisťovací světnice vybavuje je z nich. Navoněné světačky, hrdé na své klenoty, mohou bez pochroumání obraznosti vyvolati tento půvabný dekor. Vyprazdňovači a přehrabovači pracují pro ně. Oslnění lidožroutek a stělesnění jejich nejkrásnějších snů jest v této světnici. Jejich okrasa jest výtěžkem těchto dvojích pracířů. Bezpochyby byla krev a bude ještě, to se samo sebou rozumí, pořád krev, protože tigřice si jí žádají; nyní takovéto věci nejpyšnější psi umějí oceniti.....!

Bylo málo slov, jichž by řečníci více využítkovali, více ohnusili, než Tertuliánovo slovo o marnivé a domýšlivé ženě,

kteřá nese kolem svého krku celé statky: *Saltus et insulas tenera cervix circumfert*. Z toho také udělalo se obecné rčení, totiž skupenina zvuků, která nemá již smyslu. Smrt jest v zadu přece, vzadu i vpředu, nad i pod, a právě tak tomu rozuměl tento strašný Otec, raduje se s církví Karthaginskou nad skvělým svlečením *Vivie Perpetuy*, ana vrhá se zcela nahá k mučednictví.

Avšak zuřivá kráva, která trýznila tuto křesťanku, změnila úlohu. To ona jest dnes velkou paní. To ona teď nosí okrasy, jimiž pohrdla mučednice, a jež zvednuty byly z její krve. Co jest jí do živých duší chudáků, kteří trpí a umírají pro její nelidskou marnivost? Čím jsou pro ni tisíce nešťastníků, kteří vydávají v šanc svůj život každého dne, by jí šli hledat perly do propastí Tichého neb Indického Oceánu?

Tihle zdají se ještě truchlivější než horníci. To spočívá bezpochyby v tajemném prvenství těchto kuliček slepých a nudných, avšak předností obdařených, jež Evangelium prohlašuje tak drahocennými, že třeba vše prodati, by se získaly. Bůh ví, kolik žen v tomto bodě zachovává jeho Slovo. Podnikatelé lovu rovněž to vědí, a ubožáci, jichž k tomu používají, nikterak vědomostí o tom nepostrádají.

Tam dole v širém Tichém Oceáně kolem Tuamotu jest území francouzské. Když ostrovy Manga-Reva, na jižním křídle archipelagu, byly objeveny, měly 25.000 obyvatel. Čítá se jich teď již jen 500. Dámy a žraloci všechny ostatní zpolykaly. Tito ubozí lidé, poháněni Evropany, stali se potápěči. Jakmile dá se znamení, muži, ženy a děti vrhají se do moře. Ti, které žraloci nesežerou, ti, jichž ušetří

nával krve nebo mrtvice, jsou ubíjeni úbytěmi, alkoholem, nebo odneseni velmi častými víry smrští. Tak vymírá raça Maori, jedna z nejkrásnějších světa.

Na Ceyloně nebo v zálivu Perském jest to ještě horší. Každého roku dvanáct tisíc člunů účastní se lovu, který zaměstnává asi tři sta tisíc mužů, z nichž polovička jsou potápěči. Mnoho jich hyne nachlazením ve vodách, neobyčejně studených v těchto mořských oblastech, kde vnější teplota jest přece z celé zeměkoule nejvyšší. Druzí jsou více či méně kořisti žraloků. Náhle mužstvo některé lodice uzří prudký vír, který zmítá vlnami. Voda se nachově zbarvuje. To právě některý potápěč byl překousnut ve dvě. Všední to příhoda, která nezasluhuje býti zapsána. Skrovná šňůra perel za šedesát tisíc franků jest účet za snídání šedesáti žraloků, a představuje příšernou smrt šede-

sáti bytostí, stvořených k podobnosti Boha, jimž jejich zaměstnání odstrašující sotva výživu opatřovalo.

Bajka o Pandoře a jejím pouzdře kouzelném, která se přežvykuje od Hesioda, jest dostatečně známa. Z tohoto pouzdra, svěřeného Jupiterem „první ženě“, a otevřeného zvědavostí, vyrojila se všechna zla. Jediná Naděje zůstala na dně. Tradice znetvořená básníky. Bohaté paničky zdědily tuto skříňku, a všechna pomyslitelná neštěstí, místo aby, unikající z ní, ji vyprazdňovala, slouží k jejímu naplnění. Avšak vrcholem dětinství bylo by, hledati v ní naději, která první odešla. Zvětšila se naopak tato pověstná skříňka, až se podobá hlubině Propasti, a docela na dně jest nepohyblivý had, který drží lidské srdce ve své tlamě od počátku světa.

— Nemůžeme ničeho
pro osobu odporučenou.
Rozpočet naší dobročinnosti
jest uzavřen.

*Jistý pán pracuje
v dobročinnosti.*

V opak zaprášeného a z módy vyšlého
Předpisu evangelického levice ví velmi
dobře, co činí pravice. Tato dává nebo
dělá, jako by dávala, a to s hlučným vy-
zváněním, a ona, umístěná na straně srdce,
zdržuje ji, jak může. Toť ten boj, jehož

výsledek není nikdy pochybný, který tvoří to, co se jmenuje slavnostmi dobročinnými nebo *charitativními* a podivuhodné účinky těchto zábav domněle křesťanských.

Vystrojí se zdobně tím, co se nakořistilo na chudém, a hlučně se baví, by se mu přispělo na pomoc, když jest do tří čtvrtin zničen pohromou. Sklizejí se takto peníze, o nichž ubožáci slyší mluvíti, aniž by je kdy viděli přijíti. Neboť dlužno počítati s dlouhoprstáckými prostředníky skoro bez počtu, kteří se zmnohonásobňují cestou jako žraloci v kýlovém brázdění lodě, na níž jsou se smrtí zápasící. Dlužno též počítati s těmi, kdož dodávají poškozeným, jichž skladiště zahnívajících potravin podobají se krámům ztroskotanců nebo cetkařů smrti na cestách khřbitovům.

Zemětřesení, požáry nebo cyklony podporují obchod, ať ničeho nedíme o válkách nebo asijských nebo evropských vražděních, které je ještě urychlují. Jsouť záležitosti záležitostmi, spekulace se tím prohlubuje a brousí. Známo na příklad, že jest v moci té neb oné vážené skupiny britických neb amerických lichvářů, dekretem stanoviti prospěšný hlad na určitém bodě zeměkoule. V zimě mezi 97. a 98. jistý velmi obdivovaný spekulant, aby udržel stoupání obilních cen na světovém trhu, dal vrhnouti do moře sedmdesát milionů hektolitřů obilí, dvě nebo tři hodiny od New-Yorku. Tento člověk, který zničil takto výživu obyvatelstva některé říše, přijal na křtu nebo jinak jméno Josef, jež znamená „strážce chleba“. V téže době jiní, kteří mají ještě své hlavy na svých ramenou, použili zase obilí k vy-

tápění lokomotiv. Prostá to otázka kapitálů, aritmetiky, zeměpisu a žaludku.

Potom a cestou důslednou udílejí se hostiny, slavnosti, osvětlení, loterie, *de prospěch oběti*, vzhledem k ostatním záležitostem menší velikosti. A dámy leckterých zemí se proslavují, nabyvše tak příležitost ukázati hodně klíčnickosti a poprsí. Každý z toho něco popadá, vyjma hladové. V hodině, v níž píšu, jsou tomu dva měsíce, co Messina a Reggio byly nadobro rozbořeny. Jest pravda — nebo aspoň pravděpodobno — že tato katastrofa nebyla určena nějakou zaatlantickou spekulací, avšak souvislost jest přesně táž. Nesmírné sumy, praví noviny, byly sebrány. Nikdo neví, co se s nimi stalo. Padesát tisíc lidských těl dále zahrívá pod zříceninami, chystajíce se vypařovati mor v prvních váncích jara, a ti, kteří přežili, chcípají bídou.

Pasačka La Saletteská, prorokyně Melanie soudila, že jest to strašnější než samy katastrofy. *Výsměch Milosrdenství*, výsměch, který dává chleba těm, kdož umírají vysílením, by se ucásl s výbuchem smíchu, když jej nesou k ústům, výsměch, vysušuje cecíky prsní, který vraždí na smrt nemocné, který tropí chlípnosti s bolestí, sentimentální rozkošnictví se zoufalstvím!

Někdy končí to špatně. Viděly se před nedávnem osoby, a zrovna vzácné osoby, stavší se v okamžiku živými a vyjícími pochodněmi uprostřed nepřístupné pece, osoby, které „konaly dobro“, jak pravil jistý proslulý pitomec. (Coppée.) Učinily z Evangelia dokořán otevřeného a vzhůru vztýčeného vysokou bronzovou zeď, by chránila jejich zábavu, a tato zeď, rozřevěvši do ruda, padla na ně. Bylo třeba lopat a kár, by je uložili. Naučení zcela

bez užitku pro ostatní a pranic výnosné nuzným, jimž dále bude se tímto způsobem pomáhati až do Dne Soudného, Dne to Božího.

Představuju si, že tento den počne zoří neskonale líbeznosti. Slzy všech, kteří trpí nebo kteří trpěli, padaly celou noc, tak čisté, jako rosa prvního jara Edenu. Potom slunce vzejde jako bledá Panna Byzantská ve své zlaté mosaice, a země probudí se, prolutá vůněmi. Lidé, opojení slastmi a posilnění mocně, plni podivu nad touto obnovou Zahrady rozkoše, vztýčí se mezi květinami, zpívajíce věci sprosté, které je naplňovati budou ekstasí. Ba i churaví a živoucí shnilotiny zakusí iluze žádostí a tužeb mladosti. Příroda, zmítána předtuchou nevýslovného Příchodu, vyšňoří se svým nejnádhernejším rouchem a podobná vznešené kurtyzáně, rozvěje po sobě, se svými klenoty, které

utratiley tolik odsouzenců na smrt, — omamné vůně, jimiž možno zapomenouti na život.

Nic nebude moci býti příliš krásné, neboť bude to Den Boží — konečně! — očekávaný tisíce let v robotárnách, na galejích, v hrobích; den výsměchu na oplátku, Výsměchu velikého jako nebesa, jež Svatá Kniha jmenuje božským Porouháním. To bude pravá slavnost charitativní, již předsedati bude Láska v Osobě, strašným Tulákem, o němž jest psáno, že nikdo nezná jeho cest, který nemá komu účtů skládati a který jde, kam mu libo. To bude doopravdy slavnost chudých, slavnost pro chudé, bez vyčkávání, bez zklamání. V mrknutí oka seberou sami bez prostředníků vše, co bohatí mohou dáti bavíce se, a ještě hodně nad to, zázračně a navždy.

Pokud se týká požáru, který ukončí hodování, není tvora, byť to byl archanděl, jenž by mohl o tom říci jedinkého slova.

XII

JEŽÍŠ KRISTUS
V KOLONIÍCH.

..... *Sstoupil do pekel.*
VYZNÁNÍ APOŠTOLSKÉ.

Předmět tento jest vážnější, než jak možno vyjádřiti.

„Vznešená paní, praví Krištof Kolumbus k Isabelle v *Atlantidě* Verdaguerově, dej mi lodě, a přijde hodina, v níž ti je vrátím se světem na vlečném lanu.“ Dostal je, tyto malé koráby, z nichž se měly zbytky uchovati jako nezaplatitelné po-

klady, neboť jejich dřevo jest nejdrahocennějším na zemi po dřevě Kříže Kristova a to z těchže důvodů. Dostalo se mu jich, jak známo, po osmnácti letech snažných proseb po všech končinách Evropy, a *smrt* to byla, již přinesl indiánskému světu ve svých rukou nevy-slovně otcovských.

Změnili mu jeho dílo od prvního dne. Učinili temnoty s jeho světlem a jaké temnoty! Opili se krví jeho nespočetných synů, a co zbylo z této krve, co šakalové plenu a psi dávení nechtěli již, sebrali v dlaních rukou, na lopatách horníků, ve sběračkách a lejkách člunařů, do číši obžerství, na obě mísky prostituované spravedlnosti, ba i do kalichů svatých oltářů, a postříkali ho s ní od hlavy až k nohám! Donutili tuto milující Holubici, by šlapala jako havran v hnilobárně vražedníků. Orgie lakomců a krvežízniců.

obklopila horu jeho nebetyčného ducha jako vírem bouří, a to byla nejneslýchanější samota na tomto kurhaně bolestí!

Krištof Kolumbus žádal si, by žádný Španěl nesměl přistáti k novým zemím, leda že by byl jistotně křesťanem, odvolává se na pravý cíl tohoto podniku, jímž byl „vzrůst a sláva křesťanského náboženství“. Vyprázdnil pro něho žaláře a galeje. Podvodníkům, křivopřísežníkům, padělatelům listin, zlodějům, kuplířům a vrahům bylo uloženo, by nesli Indům příklad křesťanských ctností. On sám byl obviňován ze všech zločinů, a šeredná spřež, která mu byla poslána, byla připuštěna, by svědčila proti tomuto andělskému Pastýři, který chtěl hájiti své stádo, a jehož hlavním přestupkem bylo, že mocí stavěl se proti svobodě drancování a rdousení.

Byl konečně sesazen, vyvlastněn ze svého poslání a po mnoho let přihlížeti mohl spoután a bezmocen ke zkáze svého díla. Jeho nezákonní a hrabiví nástupci nahradili ihned Otcovství Robotárnou a pokojnou evangelizaci krutým systemem *repartimientos*, který byl ordelem smrti těchto nešťastných národů.

Takové byly červánky evropského osadnictví v dobách moderních. Nic nezměněno po čtyři století. Jediný rozdíl — přesnadno, pravda, ocenitelný — jest ten, že právě v době objevu Nového Světa byl člověk, veliký jako Andělé, zabítý množstvím luzy, a že ihned na to byla již jen luza.

Ah! jak jsme daleko od evangelizace divochů, od rozšíření a vzrůstu Církve v nich, věci tak vášnivě chtěné Křištofem! Ani nějaké zdání prvopočáteční spravedlnosti, ani nějaký záchvěv soucitu pouze

lidského pro tyto nešťastníky. To aby se třásl člověk od hlavy k nohám, řekne-li si, že krásné rasy amerikánské od Chile k severu Mexika, zastoupené mnoha desítkami milionů Indiánů, byly *úplně vyhlazeny* v méně než jednom století jejich výbojci ze Španěl. Toto jest ideál, který nebude moci býti nikdy napodoben ani Anglií, tak přece kolonisační.

Jsou okamžiky, kdy nad tím, co se děje, sopky jsou nuceny chrliti. Vidělo se to na Martiniku a jinde. Toliko pokrok vědy brání pochopiti, a hrůzy nezastavují se ani jedinou minutu. Abychom nemluvili než o koloniích francouzských, jaký nářek, kdyby oběti mohly křičeti! Jaký řev, přicházející z Alžírsko a Tuniska, těšící se časem oblibě i u břicháče Presidenta naší roztomilé Republiky! Jaký vzlykot z Madagaskaru a z Nové Kaledonie, z Kočinčiny a Tonkinu!

Ačli jen poněkud jsme v apoštolské tradici Křištofa Kolumba, kterak možno nabídnouti něco jiného než kartáčový náboj rasám domorodců, neschopným ve Francii zaříznouti nejmenší prase, kteří však, stavše se úředníky nebo kaprály v krajích velmi dalekých, rozčtvrcují klidně muže, rozsekávají je, pekou za živa, dávají je za pastvu rudým mravencům, ukládají jim muky, jež nemají jména, by je potrestali za to, že se zdráhali vydati jim své ženy nebo své poslední haléře!

A vše to jest arcivšední, celý svět o tom ví, a demonové páchající tyto věci jsou velmi počestní lidé, vyzdobení řády čestné Legie, jimž netřeba ani pokrytectví. Vracejí se s hezounkým výdělečkem, někdy s velikým jměním, provázeni dlouhou strouhou černé krve, která teče za nimi nebo po boku, v Nevidi-

telnu — věčně; — rozmačkali ke všemu několik stěnic na špatných nocležích, jak se stává každému dobyvateli, a paní tchyně, oslněné, vyhýčkají jim panny.

Mám před sebou doklady, totiž takové a takové údaje. Mohly by se jich shromáždit miliony. Historie našich kolonií není, zvláště na Nejzazším Východu, než bolest, ukrutnost bez mezí a nevypravitelná hanebnost. Dozvěděl jsem se o příbězích, že by se nad nimi kamenové rozvzlykali. Avšak stačí příklad onoho statečného nebohého muže, který podniknul obranu několika vesnic Mois, hrozně utiskovaných úředníky. Jeho účet byl brzy spořádán. Vidouce ho bez opory, bez jakékoliv ochrany, nastavili mu jednoduchou past, do níž se chytají neomylně velkodušní. Přivedli ho jako za ruku k násilnostem, zařaděným do vzpoury, a hle, dvacet let již agonisuje v kteréśi ga-

lejší káznici, ač žije-li ještě. Promluvíím jednoho dne s větší silou a podrobnou přesností o tomto naivním, který věřil v zákony.

Jest článkem víry, že Ježíš po svém posledním vzdechu sstoupil do pekel, by odtud vyvedl bolestné duše, které nemohly býti osvobozeny než jím. Protože každá věc božská jest věčná, jest tedy stále táž jediná naděje pro totéž hoře nekonečné. Avšak ona jest opravdu jediná a zvláště zde v koloniích není se čeho nadíti od lidí.

Úřední zprávy nebo řeči na banketech jsou masky hrozných muflů, a možno říci s jistotou a bez dokladů, že stav necivilisovaných domorodců všech zemí dobytých jest posledním stupněm lidské bídy, již možno viděti na zemi. Toť přesný obraz Pekla, na kolik jen dá se představití tato Říše Zoufalství.

Každý křesťan odcházející do osad nese s sebou nutně ráz křesťanský. Ať chce nebo nechce, ať to ví nebo neví, má na sobě Krista Spasitele, Krista, který krvácí pro bídné, Krista Ježíše, který umírá, který sstupuje do pekel, který vzkříšen vstává a který soudí živé i mrtvé. I tento křesťan jest, ať dělá cokoliv, Kristoforem jako Kolumbus, avšak Kristoforem s hlavou Medusinou, Kristoforem hrůzy, vytí, vykroucených ramen, a k jeho Kristu v polovině cesty přidali se demonové.

Dobrý jinoch, vychovaný dobrými Otci a naplněný svatými úmysly, objímá zbožně svou matku a své mladé sestry, dříve než odchází do vzdálených osad, kde mu bude *dovoleno* poskvrňovati a mučiti nejubožejší obrazy Boha...

A takto pokračuje dílo sladké Holubice z XV. století, a takovým způsobem Spasitel světa jest nesen do osad.

XIII

TI, KTERÍ NECHTĚJÍ
O NIČEM VĚDĚTI.

Kat jest úhelním kamenem
stavby společenské.

JOSEF DE MAISTRE.

Pane správčí, moje domy musí mi vy-
nésti průměrně šest set tisíc franků.
Bude-li nadbytek, strčíte to do kapsy,
avšak nechci o ničem věděti. Požaduju,
aby moje jméno a moje adresa byly ne-

známy všem mým nájemníkům bez výjimky. Stížnosti a žaloby jsou mi odporny a přeju si žít v pokoji. Zařídte se dle toho.

Správce jest obratný muž a nezáleží mu na tom, aby byl milován. Všechno jde co nejlépe. Majitel má ruce čisté jako nějaký povedený Pilát a jeho zodpovědný sluha má ruce volné. Jeden bude mít pokoj, jehož si žádá, a druhý nahodilé výdělečky, snad náramné, po nichž dychtí. Dobrý obchod pro oba.

Snadno se posoudí, čím se asi stávají chudí v drápech takového příručího. Neboť jsou vždycky chudí, i pod zevnějškem bohatství, a s těmito, chudáky opatřenými nábytkem a v lesku, nesmí se pohrdati.

Jest to výnosné stádo, v němž obmyslnosti dobrého námezdníka kynou vždy vyhlídky, že bude mu možno skoliti ve čty-

řech dobách stříže některou merinovou ovci, zraněnou na schodové zatačce. Nenadálý zdrcující příplatek, po výprasku dobře vypočteném, snadno přivodí tento úspěch. Mobilisace soudního vykonavatele, prodej za mrzkou cenu a odkoupení pod rukou nábytku zabaveného, vše to poskytuje často velmi ocenitelné důchody. Jsou ještě jiné spády a úskoky. Avšak dlužno pustiti uzdu a počínati si se strategickou hbitostí válečníka.

Méně výhodno jest to s nuznými nájemníčky bez záruky, s neurvalými a zhýralými dělníky, jimž nutno každého týdne vyrvati peníze v letu, provázené mnohdy fackami a vždy proklínáním. S touto luzou, pravda, ohledy jsou menší a nebezpečenství plodně vyvažována diskretním používáním naivní prostituce, z níž se dá často těžiti. Avšak vzácně se přihází, aby velcí domácí páni brali pod

střechu chamrad, příliš šťastnou opravdu, že se jí stavějí kasárny nebo prasečí chlévy ve čtvrtích předměstských.

Tato kořist jest přenechávána malým domácím pánům, podnikatelům, zbohatlým v špatném stavu, nebo sluhům, kteří se stali majetníky domů oškrabáváním kastrolů. Tito nemají správců. Vybírají sami peníze a facky, a mají jiný způsob ničeho nevědět. Jest to pevné rozhodnutí zjevně dávat přednost svým drškám přede vším, co jest pod sluncem. Krutost těchto zvířat jest příliš známa, než aby se o ní mluvilo. Poněvadž však tihle k nekonečnu, právě ti, kteří zakusili jí nejtvrději, nevědí, čím jest ve skutečnosti. Jakého stupně ledovcového milosrdenství čekáte na příklad od osobnosti, která strávila čtyřicet let prodáváním za 2 neb 3 franky po kouscích, co koupila na hrubo za 0 fr. 50, nebo od tohoto, ze

všech oblud špinavých nejšpinavější, který byl zároveň tajným, překupníkem zástavních lístků, travičem na zinku putyk a držitelem domu pro chvilkové párky, zděděném po vlastní paní matce. Srdce se třese při pomyšlení na tyto šibeničníky, kteří mají moc odsuzovati na smrt rodiny a kteří této moci používají v každém okamžiku pod ochranou zákonů.

Dlužno sám býti chudým, by se vědělo, co to jest, dávatí bez ustání nejlepší plod své práce a svých námah, květ krve svých dítek, by se zakulatil povalečný cizopasník, velký nebo malý, odsouzený Bohem i lidmi, ba neschopný i střevní vděčnosti psa k bytostem, nechť jsou jakékoliv, které mu naplňují báchor. Neboť jest bez počtu chudých lidí, kteří pracují a kteří se postí proto, by zaplatili domácího pána, by měli přístřeší, zkažený a špinavý brloh, bez vzduchu a

beze světla, jehož vzhled již dovede zhnusiti život. Dlužno viděti, jak trpí zcela vysílení maličtí, jimž odepřeno bylo toho nejnemnějšího proto jedině, aby nasýtí plnokrevného kurevníka, kterého zákony ctí a jenž jest z pěti nebo šesti set tisíců pánů a mocných, usazených na místo vznešených baronů bývalé Francie, kteří prolévali svou krev, by hájili své pracovníky!

Kdyby aspoň za tuto strašnou cenu chudému pelech jeho zajištěn byl, kdyby placením a utrpením zmohl se konečně na stálý pobyt, jemuž by mohl říkati „doma“, jako strhaný kůň, ježž pán soucitný nechává pojíti ve stáji! Avšak jest třeba, aby nemovitosti vynášely. „Pryč s citem ze záležitostí“, žádná výmluva není připuštěna. Při nejmenším prodlení uprázdnit místo jinému, a s nemocným a zmrzačeným ven pod širé

nebe. Vidíme tyto nešťastníky, kteří platili pětsetkrát skrovňoučkový sen o smrtelném lůžku dostatečně pod střechou, a kteří jdou zemřít zoufalstvím na práh nemocnic. Domácí pán má své právo, své břicho, své zvyky, a jest to zcela jednoduché, že druzí pykají, aby v tom nic nebylo změněno. Nad to ničeho nechce věděti, a ukřižování Boha chudých jest tak starým žvastem!

Avšak co pravím? Není dosti, platí-li se. Ba, to není zhola nic, neplatí-li se *předem*. Špindírové, stavše se rozhodně králi tohoto světa, toto vynalezli. Podlehne-li mezek dříve, než mohl sléztí horu platební lhůty, pranic se tím neztratí. Zbude pouze strčiti ho do rokle, ostatní budou následovati. Pokud se týká těch, kteří nemohou platiti předem, a těch jest největší počet, mají chodníky a aleje, by se mohli procházeti.

To není ještě všechno. I když se platí předem, mladá rodina musí se zavázati, že nebude míti dítek, a případ jest tak předvídaný, že domácí páni dávají podepsati zároveň s nájemním závazkem zcela řádnou výpověď, z níž by nebylo lze se odvolati. Aby lenivý rozkošník mohl býti vykrmen jako prase, správký a daně, jak samo sebou se rozumí, musejí býti pořízeny na útraty galejních jejich otroků. Povstane-li rozepře, — čehož naprosto netřeba se báti s chudinou — smírčí soudce, stále věrný svému poslání, rozkrojí hrušku na dva kusy, z nichž větší připadne muflovi, a společnost triumfuje.¹⁾

¹⁾ Předě dvěma lety, právě 9. listopadu 1907, syndikální komora majetníků nemovitosti města Paříže, vyzývajíce umělce (!) vypisovala soutěž „na kompozici diplomu a medaile nebo plakety“ (!), jež se měla přiřknouti odměnou nájemcům, zasloužilým domovníkům (!) atd., vůbec *ošem těm, kdož proká-*

Znám trpitele, snílky, kteří praví, že přece každý člověk měl by mít svou střechu a snad také, poněvadž země jest tak prostranná, skrovné políčko k obdělávání. Tito stateční lidé neznají vědy ekonomické. Nevědí o tomto mechanismu, tak některým výnosným, i věří, že všechno by se mělo sespolečniti, zrovna jako v prvních dobách křesťanství. Snění tak málo přiměřené skuteč-

zali službu domácím pánům (III). Kynismus tohoto tištěného dryáčnictva, odeslaného všem umělcům, byl neslýchaný. Nechť se o tom soudí z těchto několika řádků: „Látka není nevďěčná, neboť *Majetek představuje to nejušlechtiljší na tomto světě: PRÁCI (IIII), Šetrnost, Opatrnost, Budování se všemi uměními, která je okrašlují: Architekturu, Sochařství, Malbu, atd. Pole jest prostranné, a obraznost konkurentů, kteří se zúčastní tohoto uměleckého turnaje (I), bude mít na starosti pouze volbu figur a příznaků... atd.“*

Nevím, co se stalo s touto fraškou. Pochybuju, že by se byl našel jediný umělec neb tak zvaný umělec, dosti stížený všeobecnou pakostnicí, by soutěžil. Avšak zdá se mi, že nestoudnost v hlupství nebude moci nikdy pokročiti dále.

nosti, že vidíme i *kněze domácími pány* a neukojitelnějšími než ostatní. Slyšíš to, ó Ježíši! **KNĚŽÍ DOMÁCÍMI PÁNY!** Kdybys opět zavítal na tento svět, musel bys platiti svou činži *předem* — ba dříve než by ses vtělil — tomu neb onomu kanovníkovi neb sluhovi z Arcibiskupství, který by ti řekl, „povzývav svaté Jméno Boha“, že i pro něho platí zákon a že jsa Spasitelem majetníků domů a usedlostí, máš dáti dobrý příklad jejich galejním otrokům. Kdybys neměl kromě pastýřské Adorace nebo dřeva svého Kříže co nabídnouti, byl bys nepochybně a velmi hbitě vystrnaděn, o tom nepochybuj. Vypuzen těmi, kteří se praví býti tvými sluhy nebo s jejich plným rozhřešením.

Malí nebo velcí, nechtějí o ničem věděti, ani o krutostech, k nimž zavdávají podnět, ani o nespravedlnostech hroz-

nějších mnohdy, jež vlastní rukou pá-
chají. Slzi, jež vyluzují, nechtějí viděti,
vzlyků hlubokých nebo křiku zoufalství,
způsobených jejich lakotou, nechtějí sly-
šet. Stávají-li se muži zloději nebo vra-
žedníky, przní-li se ženy a przní-li své
děti, všechny tyto věci jsou jim cizí a
nesmějí ani za mák rušiti jejich klidu ; jen
když se seženou v činžovních lhůtách
správně peníze. Přijímání svátostí u ně-
kterých jest pouze k tomu, aby zatvrdili
se trochu více ; tyto žulové sloupy ochra-
ny s hůry podporují jen jejich sobectví
lidožroutů. Jsou farní sdružení nebo bra-
trstva „křesťanských domácích pánů“.
Připravují tak sami sobě příbytky bu-
doucí a trvalé, a nikdo nebude pokoušen
tam je následovati. Kéž Bůh se slituje
nad nešťastnými, kteří žijí pod jejich stře-
chami !

Moderní domácí pán jest bizarní bytost, jejíž skutečnou obludnost jedině zvyk brání viděti. Zrozen z právní fikce, podstatně přespočetný a cizopasný, avšak ustavičný dovolavatel vysokých zásad Řádu a Spravedlnosti, domácí pán jest přesně nejhroznějším nepřítelem Rodiny, takové, jak ji ustavilo křesťanství. Staré, tak dojemné a tak sladké slovo o *krbu* nemá již smyslu. Seznam vystěhovalců nahradil rodinný památník patriarchálních rodin staré Francie. Dobrých starých zdí z dřívějška, po pokoleních svědků to radostí nebo bolesti osob vyšlých z téže krve a klanějících se téměř Bohu, není již, nebo nikomu již nepřislušejí, an i domácí pán není než jakýmsi nejistým přízrakem, který se mění a který se toulá doprovázen notáři a pochovavači mrtvol. Váš drahý nábytek „vyleštěný lety“, zbývá-li vám ještě, jest omakáván a špi-

něn mrzkýma rukama při každé změně obydlí. Ale kdo pak dnes má ať to cokoliv, a brzy, kdo bude moci lichotiti si nadějí na nějaký hrob na určitém místě, když země, jak možno se domnívati, unavuje se nesouc pokolení tak pohyblivé?

Vzdalují chudé ze středu měst, zrovna jako by se bránilo krvi, by nepřitékala k srdci. Dovolí-li Bůh dokonání této samovraždy, nastane konec bohatců i chudých, konec všeho a počátek nebo prostředí všeobecné mrchy. Duch Boží bude se vznášeti nad vodami zkapalnělého lidstva...

Ať tak nebo tak, toto bude: Nechtěla jsi ničeho věděti, ty, krásná paní, plná červů; a ty, její důstojný manžele, jenž kostrou svou zamořuješ orly, vznášející se, ty rovněž nechtěl jsi ničeho věděti. Nuže, moji drahoušci, naopak tomu bude. Zvíte vše v tisícíně vteřiny. Vaším vě-

děním, hrozně vesměrným, hrozně ne-
napravitelným bude zcela jednoduše
Oko Boží, pohled Oka Božího, po celou
věčnost!

Viděl jsem v kolébce dítko křičící a slintající, a kolem něho byli starci, kteří mu říkali: *Pane*, a kteří poklekajíce, klaněli se mu. I pochopil jsem celou bídu člověka.

Slova věřícího.

Jednou večer v jistém veřejném shromáždění r. 1869 zaslechl jsem tento citát z Lamennaisa, pronesený mladým smutným člověkem, který jest dnes mezi

přízraky, a hořkost z toho hluboce ve mně uvázla. Myslím, že jsou ještě někde tito synové královští, a jsem jist, že zůstává mnoho těchto starců, zvláště ve světě republikánském. Ať tak či onak, jsou malé dítky domácimi pány.

Tady vizte jedno, jež dříme ve své bílé a růžové kolébce, plné krajků a hebkého atlasu. Podobá se květu na květinách. Jestíť nevinnost a krása. Říkají mu: „Malý králi, poklade zbožňovaný“, a má opravdu mnoho milionů. Jest to sirotek. Jeho matka zemřela při porodu, a jeho otec brzy ji následoval, neznámo proč. Oba odešli zcela nazi vydat počet z vladařství. Má poručníka plného opatrnosti a mnohé masožravé zástupce, kteří se zabývají jeho záležitostmi. Toť počátek krásného života. Nezabijí-li ho něžnostmi a laskáním, bude proslulým člověkem v patnácti nebo dvaceti letech.

Jeho výchova ve všech případech jest zajištěna. Ničeho se mu nebude k tomu nedostávat. ¹⁾ Než se naučí mluvit, vpraví se mu do hlavy, že bohatství jest jediným dobrem a že sám určitě jest majitelem

¹⁾ Jistí řeholníci se o to postarali. Dominikáni, kromě jiných, mají v Paříži školu, výhradně určenou pro mladé bohaté lidi, povolané k tomu, by se skvěli ve společnosti. Tito Otcové laicizovaní jsou sportovníky a statného vzezření. Přísná řehole v této duchovní škole požaduje, by se *nikdy* nemluvilo o náboženství žákům. Pronáší-li některý z nich bezbožnosti, nesluší se uložiti mu mlčení, tím méně pak mu důtklivě to vytknouti. V neděli střelná mše, jedině aby se neřeklo, jak právě třeba, aby si uchránili sv. Dominika. Příležitost pro pány žáky, by se mohli sjednocovati s Nejsvětější Svátostí čtouce prasáctva. Odpoledne v neděli nešpory v cirku, v kinematografu, v rozličných divadlech, kamž jejich učitelé je vodí. Avšak přednost se dává boks, závodům a tanci, který unavuje méně jejich mozek a dodává se jim k tomu rádo chuti a odvahy. Zbytečno dodávati, že zdrželivost a půst jsou přísně zapovězeny. Co do mravů, lze se domýšleti, že by naháněly strachu hřebcům pušfákům. Tento ústav odporučuje se bohatým rodinám, žádostivým onačejší výchovy svých dítek.

nesmírného bohatství. Záhy dozví se, že jsa synem svého otce, který byl podivuhodný zloděj, má právo na nejhlubší úctu a na jednohlasé zbožňování ostatních smrtelníků, ovšem možno-li věriti, že by byl smrtelníkem. Aníž by se vydával v nebezpečí zánětu blan mozkových, dohadne se, že toto právo, udělené majetnictví peněz, předčí nekonečně všechna úsilí intelligence, a že jest směšno práci se schvátiti.

Založena-li jest velmi dobře jeho výchova, opovržení chudobou bude jeho pochodní, jeho světlem, by vše osvětlovalo, vše rozlišovalo, vše rozmotávalo. A to celý jeho život, ledaže by se stal zázrak. Byť žil sto let, stále nebude věděti, že chudí jsou lidé jako on a že trpí. Kde nabyt by, ostatně, ponětí o utrpení? Tato idea jest jako mléko; dlužno ji ssáti u prsu matčina. Dlužno býti odká-

jen, kolébán Bolestí, pravou bolestí bídy. Když uplynul věk nabývání rozumu, což prý jest v sedmi letech, není skoro již, z čeho naučiti se trpěti. Udá-li se nějaká nehoda, která ho k tomu přinutí, — neboť bohatství, jakkoliv božské, není vodou Styksu, která by učinila člověka nezranitelným — nevidí jiného útočiště, než se zabít jako obehnaný hráč nebo vzdychati zbaběle ve svém sviňstvu.

Očekáváje svůj osud, ať už bude jakýkoliv, rozmanitými sporty nahradí si duchovní vzdělání, tak dokonale zbytečné lidem jejich světa, a zvláště vzdělání mravní, požadované jedině na služební chamradi nebo na některých ctižádostivých dřepilech. Nechá váje daleko za sebou ty, kteří nechtějí ničeho věděti, nezví ani, že jest něco, čeho by bylo možno nevědět. Poněvadž bude hříčkou rozkoše až do svého posledního dne, chu-

doba bude mu tak neznáma jako theologie mystická nebo všeobecná historie, a když smrt ho probudí z jeho blbých snů, bude třeba vysušiti mu oči žhavými střepinami skla, by spatřil konečně tuto družku Ježíše Krista!

Doufejme, že tato chvíle jest daleko. Dnes vizte jej v jeho kolébce. Mohl by býti na ulici, na hromadě neřádů, jako tolik malých opuštěňátek. Avšak jest zákon, prohlášený demony, a ten chce, aby jistá dívka rodila se bohatými a by jiná rodila se chudými.

— Tvůj otec, ó králíčku, zmocnil se výživy velkého počtu a přivlastnil si ji. Jest spravedlivo, bys z toho kořistil, a by dívky otců, kteří nikdy nikoho neokradli, za tebe trpěly. Právě to jest přísnou spravedlností, všichni notáři ti to řeknou. Když ti přinášeti budou uctivě snídaníčko do teplé postýlky, jiné dívky tvého věku,

na polo nahé a mající větší hlad než ty, hledati budou v smetích nějaké draho-
cenné kůrky, tebou odhazované s pohr-
dáním, ačli psi budou té dobroty a ne-
chají jich tam. Ale to se ti neřekne, pro-
tože by tě to připravilo o chuť, můj milý
andílku.

A rovněž ti neřeknou, že tyto zbída-
čelé dítky, které se ti tak málo podobají,
byly vyvrženy na ulici tebou neb aspoň
pro tebe a ve tvém jméně, neboť tys byl
jejich Domácím Pánem, a že hezounká
číška, z níž piješ čokoládu, představuje
mnohem více než cenu skrovninké tabule
rodinné, u níž obědvávali každý den se
svými rodiči, když jsi ještě nebyl prodal
jejich nábytku. Ba podobá se pravdě, že
se ti to nikdy neřekne. K čemu tyto od-
porné myšlenky, které nejsou pro tebe?
Tuze by se smáli, tvůj poručník a tlustý
notář, kdyby se jim řeklo, že jest snad

prokletí v každém záhybu tvých záclon a že oba kupí na tebe náhrobky těžší než pyramidy pouště!

Takovýmto způsobem lidské zákony, odstrašující to ozvěna Spravedlnosti Božské, dohánějí dítky bohatců, aby platily za nepravosti svých otců. Čím bude Chlév Betlemský a tajemství Svatého Dětství těmto malým bytostem bohatstvím poskvrňovaným a znetvořovaným od jejich vstupu do tohoto ošklivého světa, který jejich přítomností ještě více šerední? *Nevinnost pronásledovatelkou!* Představí-liž si kdo co bolestnějšího? Ubohé dítě odzbrojené, z něhož se dělá, aniž by se to vědělo, nádoba nespravedlnosti a krutosti, v jehož jméně páchají se zákonně příšerné skutky, jichž nebude moci nikdy napravití, a na jehož hlavu hromadí se do libosti zášť, závist, vztek, zoufalé kletby celého zá-

stupu! Evangelium praví: „Běda bohatcům!“ Zkouší-li se pak síla tohoto Slova na některém novorozeňátku?...

Ano, Betlem v tomto víru pekelném!... I když připustíme infinitesimální dětské vzdělání náboženské, co bude mocí mysliti malý náš král, ne-li to, že lidé Betlemští měli tuze pravdu, když nepohostili rodinu tak chudou, a že Dítko Mariino mělo se považovati za příliš šťastné, když nebylo zhurta odbyto ani volem, ani oslem, a když přijalo zdarma pohostinství těchto zvířat? Svatá Rodina v onom čase byla snad jeho dlužnicí jako tolik jiných, a správcové jeho bohatství byli by s ní zatočili, ať byla sebe světější, bez dlouhých okolků, mocí spravedlivých zákonů, které ho berou v ochranu, a o nichž ani sám Syn Boží, poddaný Cesarovi, nesměl by nevědět, aniž jich zneužívati. Co do Králů Mudrců

jest příliš zjevno, že jednali bez rady a že jejich dary byly by bývaly lépe umístěny na dvoře Herodesově, jehož si proti sobě, vinou své neobratnosti, popudili, což přivodilo smrt množství dítek, hodných účasti, jichž rodiče jistě měli peníze, uložené bezpečně v Judských bankách.

Takovéto pochopení Evangelia a Pravdy náboženské jest v duši nevinných malých vražděných králů jako plod v zárodečné mázdře a nemůže se dočkati, až se stane živou obludou. Tu pak možno věriti, že jejich andělé strážní odletěli a že nebe pláče.

Et factae sunt tenebrae
horribiles.

Mojžíš.

Tam nahoře na Montmartru jest jistý malíř krutého a něžného rozmaru jako skopci dobrého Pastýře. Snadně vyhazuje bohatce dveřmi svého atelieru a sdílí s chudšími sebe ten trošek, kterého dobude. Proto také není na cestě štěstí

a vyznamenání. Příliš poctivý v umění a nikterak hladký v způsobech. Jest tím, co kolegové šplhavci a plní kalhot jmenují mezi sebou „ztracený“.

Pán jakýsi představuje se, sestoupiv s automobilu. S jedné strany zvědavost, s druhé naděje. Návštěvník má času nazbyt. Jsou ateliery umělců tak zábavné, a možno se tam setkati mnohdy s modelkami! Navštívený, jehož trápí jeho domácí pán, rád by prodal jedno nebo dvě plátna. Nic banálnějšího. Avšak dnešního rána ubohý malíř jest zvláště zasmušen, a hluk automobilu zmítá jeho nervy. Zapřede se přece rozprávka, bezduchá, trhaná jako z pýřavky. Pojednou, neznámo ani jak a proč, pán, povoluje onomu temnému vnitřnímu hnutí, jež má vražedníky k tomu, aby všechno vyznali, prohlašuje se *milionářem*. Netřeba více. Umělec vyskočí.

— Milionářem že jste, křičí, a co jste přišel sem dělat? Jste milionářem, máte ten hnusný vůz, nad kterým se mi vnitřnosti obracejí, a nepojezdujete s ním, byste od rána do večera spěchal jen na pomoc chudým! Rozumíte mi dobře, na pomoc chudým, kteří vám byli svěření k svému neštěstí, a kteří vás očekávají plačíc. Ale pak jste mrzký padouch, okradatel chudých! Neboť konečně ty peníze, které vás nic nestály leda hanbu, s níž jste je přijal od jakéhos otce, pravděpodobně lupiče, přísně dluhujete nuzným a nemůžete si jich ponechat, aniž byste nebyl nejzbabělejším a nejmrzčejším taškářem... Ah! nevyjdete odtud, dokud mne nevyslechnete až do konce. Přišel jste, jak chodívají amatéři, abyste se pobavil a popásl na bídě hrdého umělce, který by vás zahrnul ctí, kdyby vás pozval cítit svou

obuv, jak se podobá i v nečisté naději využít jeho tísně! Jest příliš spravedlivo, abyste mne slyšel, ať se vám to líbí nebo nelíbí. Opakuju, jste potvora, zbabělý a sviňský padouch, neskonale pod vražedníky, vloupávajícími se pod zámky, kteří aspoň vydávají v nebezpečí svou kůži a svou svobodu. Vy pracujete podle, se spoluvinným účastenstvím četníků a úředníků. Ať peníze, jimž jste pytle, zanechány vám byly vaším otcem, neb ať jste jich sám nakradl, jste povinen nahraditi je obětím a vy to víte velmi dobře, nejste-li pitomec. Ba i když bychom se domnívali, že jste jejich majetníkem zákonným — což jest nemožno a proti rozumu, — tu, když by ve vás byl atom svědomí, mělo by vás to k tomu, byste se jich zbavil. Peníze jsou k Slávě Boha, vězte to dobře, a Sláva Boha jest v lůně chudých. Každé jiné užití, ať jakékoliv,

jest prostitucí a modloslužbou. Ale přede vším jest krádeží. Jest jen jediná možnost, jak neolupovati ostatních, a sice obrátí sama sebe. Taková mluva jest vám nová, není-liž pravda? Nemluví se takto u vás blbců a povalečů. Nechť si! lahodí mi, mohu-li říkati tyto věci a přiměti vás, byste je slyšel. K vašemu prospěchu přeju vám zkázy a bídy. Zvěděl byste pak, co to jsou peníze. Až do té doby zůstanete hovadem. Kdyby mne potkalo neštěstí a já zbohatl, pane milionáři, nic by na mne tak nenaléhalo jako zchudnouti, bych měl právo píti dobré víno a jísti lahodnou drůbež. Věci jemné jsou pro chudé, výhradně, a bohatci nemají práva leč na sviňstva a trýzně. Pochopte to později, jak doufám. A teď jsem domluvil. Vezměte klobouk a hajdy, klidte se!

Bohatství tak mocně čtověka poskvřňuje, snižuje a otupuje, že nejúžasnějším zázrakem bylo by, kdyby taková slova nebyla zcela ztracena. Možno si představit duši bohatcovu pod patry temnot, v propasti, již lze přirovnati ke dnu moří nejhlubších. Toť noc absolutní, mlčení nepomyslitelné, nekonečné, přibyték oblud mlčení. Ať všechny hromy a všechna děla hřmí nebo burácejí na povrchu. Duše dřepící v této propasti neví o tom ničeho. I v nejtemnějších místech podzemních možno tušiti bledé nitky světelné, neznámo odkud, a poletující ve vzduchu jako v létě na venkově *babí léto*. Katakomby rovněž nejsou neskonale mlčelivy. Zalétá cosi k uchu pozornému, co snad jest velmi vzdáleným tlukotem srdce země. Avšak Oceán neodpouští. Světlo, hluk, pohyb, neznatelná chvění, vše pohlcuje a navždy.

XVI

SYSTÉM POTNÍ.
(SWEATING SYSTEM)

Vždy mi bylo nápadno
ctihodné vzezření starých
zločinců.

JULES VALLES.

R. 93 byla v Meudonu
koželužna lidských koží.
Kůže žen nebyly skoro
k ničemu, jsouce příliš
jemné tkáně.

MONTGAILLARD.

Stará středověká báseň *Yvain čili Rytíř
se Lvem* dokazuje, že hned ve zbož-
ném století svat. Bernarda, Ludvíka VII.
a Filipa Augusta těžilo a vykořisťovalo

se průmyslem, a sice tak, že se dělalo zlato z těla a krve žen.

Tento rytíř Yvain, provázený ochočeným lvem, přišel před hrad *Pejhoršího Dobrodružství*. „Hej! nešťastníče, kam kráčíš?“ křičí na něho lidé vesnice, kudy projíždí, stoupaje k donjonu! Neslyší jich, odstrkuje vrátného, který ho zadržuje, a vchází do prostranné síně, otvírající se na nádvoří, kolovým plotem s ostrými jehlami obehnané. Přeložme starý jazyk Chrestiena de Troyes:

„Mezerami mezi jehlami viděl tam až tři sta děvčat, zaměstnaných rozmanitými pracemi v hedvábí a zlatě. Všechny se činily, seč síly jejich byly. Ale taková byla jejich chudoba, že mnoho z nich, ubohých, mělo šaty roztřepané a rozpásané, a jejich živůtky byly dřevavé na bradavkách prsních a na loktech, a nosily na zádech špinavé košile. Hladem

a nevolností jejich krky byly tenké, jejich obličej je bledé. Yvain je vidí a ony jeho vidí. Všechny svěšují hlavu a pláčí a stojí tak dlouhou chvíli, nevědouce, co dělati. Nemohou utrhnouti očí od země, tolik jsou rozžalostněny.“

Yvain vrací se a vyptává se vrátného hradu:

„— Pro duši tvého otce, řekni mi, co jest to za slečny, jež jsem viděl v tomto předdvoří, tkající látky hedbávné a zlatem krumplované? Díla rukou jejich zdají se překrásná, nezdá se mi však krásným, že jsou na těle i v obličejí hubené a bledé a truchlivé. Přece by byly, myslím, krásné a velmi vlnadné, kdyby měly, co by jim způsobilo radost. — Naprosto vám toho neřeknu, odpovídá vrátný, hledejte jiného, jenž by vám to pověděl. Yvain tedy hledá, až octne se u dveří ohrady, za níž ty dívky pracují, i jde dále

a pozdravuje je všechny pospolně, a vidí, jak krůpěje slzí stékají jim s očí po tvářích.“

Yvain se jich vyptává na jejich zaměstnání, a jedna z nich mu sděluje, že jsou zajatkyněmi synů ďáblových a že jen statečnému rytíři, který „je skoli v boji“, podaří se vysvoboditi je. Ale proč se šáliti takovou nadějí?

„— Nikdy již nebudeme míti, co by se nám líbilo. Právě jsem vyřkla velké dětinství, když mluvila jsem o osvobození. Nikdy odtud nevyjdeme. Navždy budeme tkáti látky hedbávné a nebudeme nikdy lépe oděny. Povždy budeme chudy a pořád budeme míti hlad a žízeň. Marně budeme mzdu vydělávati, lépe se proto nenajíme. Jen tak tak že kousek chleba máme, větší ráno a menší večer. Z toho, co vyděláváme, každá z nás neuchová na výživu než čtyři denáry průměrem a

toho není dosti, bychom měli dostatek šatstva a potravy ... A přece není ani jediné mezi námi, jejíž práce nevynesla by týdně dvacet pařížských sous a více. Vévoda by tím zbohatl, a my jsme ve velké chudobě, a ten, pro něhož pracujeme, jest bohat naší zásluhou. Bychom něčeho vyzískali, bdíme velkou část nocí a dní celých. Chceme-li si chvílku odpočinout, vyhrožuje se nám ztrýzněním, že nám údy zmrzačí. Právě proto neodvažujeme se žádného odpočinku...“¹⁾)

Po osmi stoletích témuž zlu se hrozně přitížilo. Chudých zajatkyň, osvobozených dobrým rytířem Yvainem — neboť on je vysvobodil, smí-li se věřiti truvé- rovi — bylo počtem tři sta. Slyšte nyní Tolstoje :

¹⁾ Citát vypůjčený z výborného článku: *Ženy otrokyně*, podepsaný R. Périém v Revue „Pages libres“ (Volné stránky), číslo z 3. srpna 1901.

„Před domem, v němž bydlím, jest hedbávnická továrna, zařízená dle nejnovějších předpisů techniky. Tam pracuje a žije tři tisíce žen a sedm set mužů. Odtud ze svého bytu slyším ustavičný šumot strojů, a vím, neboť jsem tam byl, co znamená. Tři tisíce žen, stojících dvanáct hodin, jest před stavy a v strašném hluku navíjejí a svíjejí hedbávné niti, z nichž tkají látky. Všechny tyto ženy, vyjímaje ty, které přišly nejnověji z venkova, mají choré vzezření. Většina vede život zkažený a nemravný. Skoro všechny, vdané nebo nevdané, hned po porodu posílají své děti na venkov nebo do dětské útulny, kde 90 ze 100 těchto dítek hyne, a matky, aby nebyly nahrazeny, přicházejí do továrny dva nebo tři dny po slehnutí. Tak po dvacet let vím, že desetitisíce mladých a silných matek zemřelo, a že i nyní matky dále ničí svůj

život a život svých dítek, by připravovaly látky sametové a hedbávné.“¹⁾)

Dobrák Tolstoj jest překonán. Čím jest továrna, o níž hovoří, vedle nesmírných galejí amerických nebo anglických? Jen ve Francii jest více než šest milionů továrních dělnic na méně než dvacet milionů žen. Statistika mohutnějšího dojmu než nějaká Shakespearova tragédie. Tento apokalyptický dav hladových bytostí pracujících, trpících, umírajících k zajištění slastí několika; beze světla pracujících, beze světla trpících, beze světla umírajících, a to po pokoleních a po stoletích!

Vně továren táž statistika mluví o barbarské armádě, o hladové hordě 250.000 dělníků a dělnic, žijících a pokoušejících se žíti, v Paříži toliko, prací na stave-

¹⁾ Tolstoj, *Paprsky Zory*.

ništích, prací Hebreů v Egyptě, značící vykořisťovatelům zisk aspoň tisíce až osmnácti set ze sta.¹⁾

Ať se rozmnoží dle libosti tyto lichvářské číslice, již ďábelské, přijde se, možno-li, na přibližný poměr bohatství k chudobě. Stačí sto tisíc chudých na utvoření jediného bohatce? Toť otázka na Západě. V Asii, v obrovském bzučení Číny nebo Indie třeba jest snad celého milionu.

¹⁾ Poněvadž kniha tato není dílem dokumentálním, jediný příklad osvobodí mne od nekonečného počtu jiných příkladů. P. Georges Mény ve své knize: *Lačinná Práce*, stanovil, jak následuje, výrobní cenu tuctu ženských klobouků, prodávaných po 4 fr 80 c:

Mzda dělnice za tucet .	2 fr 40
Výdělek podnikatelčin .	0 fr 80
Formy .	3 fr —
Příprava	4 fr 75
Květiny	3 fr 45

Celkem 14 fr 40

Těchto dvanáct klobouků dohromady prodá se za 57 fr 60. Společnost, která je uvádí do obchodu, a velké závody, které je prodávají, získají tedy 43 fr 20, zatím co dělnice vydělala 2 fr 40!!!

System Potni! Stěžl se pochopí, jak tato bezbožná slova byla napsána, i v angličtině, která jest přece jazykem nespravedlnosti, tvrdosti pekelné, jazykem z nejméně ušlechtilých jazyků všech národů. Ano, ani v angličtině nechce se tomu věřiti. Avšak čím že pot? můj Bože! Nemožno po takovém slově nemysleti na Gethsemanu, nemysleti na Mojžíše, který chtěl, aby celý Egypt crčel krví a tak předobrazoval Agonii Syna Božího. Ten, který vzal na sebe všechny trýzně pomyslitelné a všechny trýzně nepomyslitelné, potil se tedy krví tohoto druhu? Pot Krvavý *systemem!* Ježíšův Krvavý Pot vypočtený, by se strojily hlad a řeže!... Možno se domýšleti, že lidé se zbláznili, schýlivše se nad tuto propast...

Ze všeho na světě nejnePOCHOPITELNĚJŠÍ jest trpělivost chudých, chmurná a zázračná medaile Trpělivosti Boha v jeho

světelných palácích. Když utrpení příliš vzrostlo, zdá se, že bylo přece velmi snadno skoliti a rozpárati kruté hovado. Jsou příklady. Jsou i četné příklady v Historii. Ale tyto vzpoury byly křečovitým škubáním a malého trvání. Hned po výbuchu Krvavý Pot Ježíšův znova počal mlčelivě v noci pod pokojnými olivovníky Zahrady, zatím co učedníci stále spí. Dlužno, aby trval v této Agonii za tolik nešťastných, za tak velký počet bytostí bez obrany, mužů, žen, zvláště dětí!

Neboť takováto jest hrůza hrůz: práce dětí, bída všech maličkých, vykořisťovaných výrobním průmyslem bohatství. A to ve všech zemích. Ježíš řekl: „Nechte jich přijíti ke mně.“ Bohatci praví: „Pošlete je do továrny, do dílny, do nejchmurnějších a nejsmrtelnějších koutů

našich pekel. Úsilí jejich slabých paží přidá ještě k naší otylosti.“

Vidíme, jak tyto ubohé dítky, jež vánek by povalil, obstarávají práci více než třiceti hodin týdně, a těchto pracovníčků, o Bože mstiteli! počítá se na sta tisíce! Aby se nesmělo říci, že se na náboženství zapomíná, dílny mladých děvčat, o nichž Dante nevěděl, jsou často spravovány řeholnicemi, pannami posvěcenými, vyprahlými jako révy Demonovy, které se vyznají v dobrých methodách těžebných..

Mladá dívka světa rovněž snad jako Dante neví — zač jest její toaleta a její tenké spodní prádlo. Proč by se jí mluvilo o smrtelné únavě, o nikdy neukojeném hladu malých ubožáčků příliš obšťastněných, že jim možno ubíjeti se pro její krásu? Kdo by se chtěl pokusiti vpraviti do hlavy tohoto hezounkého hovádka hořkost slzí zžiravých a ustavičné svírání

těchto malých srdcí? Ale protože tyto věci *nicotné* jsou neskonale větší než ona, a poněvadž přece jest nějaká spravedlnost, možno býti v jistotě, že o nich nebude stále nevědět. A tehdy...!

Evangelista svatý Lukáš slyšel padat na zemi kapku za kapkou Krvavý Pot Ježíše Krista. Tento ševel tak slabý, neschopný probudit ospalé učedníky, jistě byl slyšán nejvzdálenějšími souhvězdími a jistě pozměnil neobyčejně jejich potulování. Co mysliti o ještě slabším a mnohem méně slyšeném šumotu nespočetných kroků těchto ubožátek, chodících po svých denních úkolech, plných utrpení a bídy, požadovaných proklatci, avšak, buď jak buď, aniž by toho věděly a aniž by se to vědělo, jdoucích tak k svému velikému bratru ze Zahrady Agonie, který je volá a očekává do svých paží zakrvá-

cených? *Sinite pueros venire ad me.
Taliū est enim regnum Dei.*

Jsem-liž strážcem
bratra svého?

KAIN.

Kdysi, jest tomu hodně dávno, když byla šlechta a rytířové osvoboditelé, obchodem se člověk *zahazoval*. To byl zákon naprostý, zákon základní. Šlechtic, který se oddával obchodu, býval za to rozkřičen, vyobcován, obrán o statky,

potupen, zbaven práv, vypuzen z půdy, vyrván, obrácen kořeny do vzduchu. A bylo to dokonale spravedливо a rozumno. I dnes, kdy arithmetika nahradila šlechtu, obchod uchovává ještě cosi ze své bývalé smradlavosti a nikdo se k tomu tuze rád nepřiznává.

Proč pak jest tak bezectný? Prostě proto, že užírá chudého, že jest válkou chudému. Drobní prodavači všeho druhu: pekaři, řezníci, uzenáři, prodavači uhlí, pronajímači bytů atd. nevydělávají opravdu leda na chudých, povždy neschopných k tomu, by se zásobili nebo využili příležitostí. *Polovice pěti jsou tři*, taková jest arithmetika prodavačů v drobném. Třebas chleba za 0 fr. 35 cent. kilo. Chudý, který nemůže koupiti na jednou než libru, zaplatí zaň čtyři sous. Má-li hlad dvakrát za den, na konci jednoho měsíce pekař ho okrade o 1 fr. 50.

Tak se to má i s ostatním. Zkažená světnice se pronajímá za osm franků týdně, za více než čtyři sta franků ročně, a to nešťastníci, která se ubíjí, aby vydělala dva franky denně.

Úvěr jest tučné tele, zabíjené po dlouhou dobu na oslavování návratu Marnotratného Syna, který znova se usadil v otcovském domě o šesti patrech, když byl dlouho střežil prasata. Řekněte obchodníkovi: „Nemohu připustiti, by se pochybovalo o poctivosti člověka, jehož neznáte.“ Nikdy nepochopí. V jazyku tohoto špinavce *znáti* někoho znamená věděti, že má peníze, a *neznáti* ho znamená nevěděti, má-li peníze. Člověk známý jestiť bohatec. Pohroma Slova padlého do bláta. Při prvním nejpospěšnější úcta, nejnižší služebnost; při druhém nedůvěra a nepřátelství. Jest to nekalé, ale obchodní v celé síle výrazu.

Výlučná touha po obohaceni jest bez odporu nejohavnějším ze všeho, co možno si představit. Jen pomyšlení, že by bylo možno konfrontovati skutečně, totiž v Absolutnu, umělce s obchodníkem, bylo by pokusem, nad nímž by se rozvzaly stěžeje země.

Instinktivně, aniž potřebuje toho věděti, první směřuje k Bolesti, k Chudobě, k úplnému odříkání, protože není jiných propastí, a že jeho přitažlivost jest na dně propastí. Druhý shání, kupuje, shromažďuje, domnívaje se, že ví, co činí. Shromažďuje jako hmyz a připravuje si náhrobeček ze slávek hladu a s odpadky bídy. A tomu říká *udělati štěstí*. S jedné strany člověk hledající Krásu, Světlo, osvobozující Jas a Nádheru; s druhé strany otrok, mající svou duši k tomu, aby hrabala a slídila ve sviňstvech!

„Nic se nespraví bez peněz“, praví jisté obecné rčení, jehož svatokrádežná blbost jest dokonale neznáma těm, kteří si je berou v obyčej. Bezpochyby nemůže se nic bez potu a bez krve chudého; ale když tento pot teče s čela vznešeného a když tato krev prýští ze srdce velkodušného, tu není na psech, aby přišli ji pít, a přišerno jest, býti toho svědkem.

V podstatě obchod spočívá v tom, že se prodá velmi drahο, co se koupilo lacino, a při tom oklame se jak jen možno na kvantitě i kvalitě. Jinými slovy obchod bere krůpěj Krve Spasitelovy, danou zdarma každému člověku, a kupčí s touto krůpějí světů drahocennější, odstrašivě rozmnoženou přídávky nebo smíšeninami s větší nebo menší výnosností.

— Nenutím vás, abyste ke mně chodil, praví lichvář, který dřepí na dně každého obchodníka. Bezpochyby, pse, nenutíš

mne k tomu; ale nouze mne k tomu dohání, nouze nepřekonatelná, a ty to dobře víš.

Pozorován s větší výše, obchod jest opravdovou svatokrádeží. Židé, prvorozené Plémě, vedle nichž všichni národové jsou dítkami, a kteří proto měli moc jíti ve směru zla mnohem dále než ostatní lidé ve směru dobra, hlubocí Židé jistě cítí, že tomu tak jest. Jsou otci obchodu, jako byli otci Syna Člověka, a božským úradkem třeba bylo, aby jistého dne koupili a prodali svou vlastní nejčistší Krev. Jejich blízcí sousedé původem, Karthagiňané z Karthaginy, ztracení předkové Karthagiňanů z Anglie, jistě byli jejich dobrými žáky. A rozhodně ne proto, aby je zmenšili. Až se obrátí, jak jest zvěstováno, jejich moc obchodní se rovněž obrátí. Místo aby prodávali draho, zač málo dají, budou dávatí přehršlemi, zač všechno dali. Jejich třicet denárů, smo-

čených Krví Spasitelovou, promění se v třicet věků pokory a naděje, a to bude nepomyslitelně krásné.

Strach nahání, život i smrt se znechucují, padne-li se odtud do obchodu moderního. Mnoho se mluvilo o židovské podlosti vyvrhelů. Běží zde, dobře rozumějte, o Židy kupčící, o židovskou sebranku, o výjimku přeušlechtilých bytostí, kterým bylo lze uchovati srdce hrdé, srdce „vpravdě israelské“¹⁾ pod strašným *Velamen* svatého Pavla. V čem tato podlost, tak pověstná podlost předčí podlízavost nejvypínavějšího kramáře ke klientu domněle bohatému a špindířskou nestoudnost ke klientu, v němž tuší chudého? Chce-li se, aby jejich mrzké chování na pohled se jim vyrovnalo, bude stále i na této úrovni neskonalé staře-

¹⁾ „Ecce vere Israelita, in quo dolus non est.“
Evangelium dle svatého Jana.

šinství vyvoleného Pokolení a nesmírná přednost dvaceti století přepečlivě zaznamenávaného pokořování. Židovská zvrhlost může dovolati se blesků, obchodnická zvrhlost křesťanů nemůže přitáhnouti leda přeháňky chrchlů a výkalů.

Pozastavuje-li se kdy kdo v myšlenkách u volných pokdy obchodníkůvých? Jaké to šeredno ubohé duše! Žádná četba, žádná ušlechtilá myšlenka, ani vzpomíněčky potěšlivé, žádné jiné naděje než zítra bráti se dále v předešlých hanebnostech. Peníze vyzískané, nakradené, tanec číslic a díra hrobu. Nejchudší lidé, které obírá, mají vlasti, jichž nezná. I ti, kteří ztratili vše kromě svých slzí, mohou býti potěšeni nějakou knihou, nějakým slovem dobrotivým, přítulností některého ubohého zvířátka, podívanou na skrovinkou hračku zemřelého dítky, jakoukoliv

věcičkou bez ceny, již lze vyvolati vzpomínku bolestnou nebo vzpomínku radostnou, ať čímkoliv, co se pořídilo za babku, co se nedá vydražiti, co nemůže pokoušeti nikoho a co se uchovává zbožně jako poklad až do konce. Toť pro ty bezpochyby, nad nimiž Ježíš plakal u hrobu Lazarova: „Velebím Tě, Otče, Pane nebe a země, za to, že jsi skryl tyto věci moudrým a opatrným a zjevil jsi je maličkým.“

„Záležitosti jsou záležitosti“, jiné obecné ďábelské rčení. Obchodník schopný soucitu mimo svůj obchod — zdá se, že se to vidělo — stává se nemilosrdným ihned, jakmile jde o jeho zájem obchodní, ba i tehdy, když běží o nejnepatrnější zisk, jímž sám pohrdá, — protože v okamžiku tom kněz nebo velekněz Mammonu se projevuje. Avšak když jest v jupiterském postavení věřitele, jeví se

odstrašujícím právě proto, že dluh nepředstavuje nic pro něho, — nic než o čem se domnívá, že jest Spravedlností. Spravedlnost Kajnova, říkající, že „není strážcem svého bratra“ a chtějící se takto ospravedlniti, že ho zavraždila. Klame se děsně, připojuje takto k své bratrovraždě bratrovraždu neodpykatelnou.

Ať chceš nebo nechceš, pane kupče, jsi strážcem všech svých bratří, a sřítí-li se tvůj špinavý dům z tohoto *bratrství*, tím lépe! Vyzískáte tak *rovnost* s těmi, kteří trpí a *svobodu* své duše. Toť jedině snesitelné použití republikánského hesla, které nás zblbuje a otravuje po sto let.

Historie Židů přepažuje
historii lidského pokolení,
jako hráz přepažuje proud,
by se vyzvedla jeho hla-
dina.

LEON BLOY.

*Tato kapitola jest věnována autorem
„Spásy skrze Židy“ jeho příteli
Raoulu Simonovi.*

Ano! Svatého Hrobu! a běží o Žida, o
básníka Žida, dokonale neobyčej-
ného, který se nikdy neobrátil. V hloubce
byl však Židem a tudíž největším bás-
níkem, jehož kdy Chudý měl, což ho

postavilo velmi blízko Hrobu Ježíše Krista, neskonale blíže než většina křesťanů.

Známo, že Godefroi de Bouillon nepřijal býti králem Jerusalemským, ale toliko *Ochráncem* neb *Obhájcem* Svatého Hrobu, „nechtěje,“ jak pravi *Zasedání* Soudu Jerusalemského z jeho doby, „nosit zlatou korunu tam, kde Král králů nesl korunu trnovou.“ Nemůže býti otázky o královské moci ani o zlaté koruně pro básníka Morrise Rosenfelda, avšak nikdy chudý neměl podobného obhájce. Svaté Město jeho otců, jehož dobyl, toť sama poesie, která jest Jerusalemem chudých a bolestných.

Básník zbědnělých, v bídě sám a vyjadřující se v jazyku bídných. „Zpustošení a vyčerpání dlouhým vyhnanstvím, vyhnání a rozptýlení po cizích zemích, ztratili jsme svůj posvátný jazyk a svoji bývalou důstojnost, a dnes jest se nám

spokojiti vzlykotem, vydechovaným v ubohém a sesměšněném nářečí, jež jsme si přivlastnili, když jsme se vláčeli po národech.“ Avšak básníci dělají, co chtějí. Z tohoto kosmopolitského jargonu, zhněteného z útržků všech jazyků, vyluzuje hudbu lkající harfy.

Morris (Mojžíš-Jakob) Rosenfeld narodil se v ruském Polsku. Tam dole na břehu vody hned klidné a hned bouřlivé, jeho otec, prachudý rybář, vypravoval mu příběhy vzpour a utrpení, aby mu rozšířil srdce. „Nebyli jsme vždy lecjakým národem, schopným pouze pláčů...“ Povolán k tomu, by šel v šlepějích všech trpících a by byl ještě chudší než byli jeho otcové, těšil se celý svůj život vzpomínkou na své skrovné dětství, prožité v sousedství řeky, vrchů a lesů.

Slunce se sklání za hory ... Voda teče, teče stále a šeptá jazykem, kterého nikdo nezná. Osa-

mělá loďka pluje v dálce, bez veslaře, bez kormidla; řeklo by se, že ďáblové ji pohánějí. V této bárce dítě pláče... Dlouhé zlaté prstence vlasů linou se mu po ramenech, a ubožátko patří úpějíc... A bárka stále pluje. Mávajíc ve vzduchu bílým šátkem, pozdravuje mne z daleka, praví mi s bohem ubohé to roztomilé dítě. A moje srdce jme se zmítati. Řeklo by se, že něco pláče... Řekněte mi, co jest to? Oh, ten skvostný maličký, znám ho. Můj Bože! toť moje dětství, které odlétá!

Průzračný pramen, který se stává brzy ručeji hořkých slzí. Ubohý ten muž přecenění vzbouřencem. Jeho povaha nepobádá ho k tomu, by křičel po pomstě: Pravý Žid bédovatel, neumí než plakati nad svými bratry nešťastnějšími než sám. Ale jeho slzy mají sílu vyzývání strašlivějšího než rozpoutání zoufalství. Nevím opravdu, jest-li co v poesii úzkostnějšího než kus, který má titulem: *Мрачну*.

Zastav se, mraku divoký, zastav se.
A řekni mi, odkud přicházíš a kam jdeš.

Proč jsi tak chmurný, tak těžký a tak černý.
Mám z tebe strach, děsíš duši mou.

.....

Rci mi: není-liž to hrozný vítr černé Rusi,
který tě tudy žene?

.....

Snad neseš v sobě
starou trpělivost, která brzy
praskne, krvavá a divoká.

.....

Ale, poněvadž moje hlava byla pozdvižena k nebi,
najednou kapka padla s oblaku;
kapka hořká padla do mých úst, —
hořká, hořčejší než žluč.

A zdá se mi, bratří — ba jsem tím jist,
oh! ano, ano, že to slza židovská, slza krvavá,
slza židovská, — jak jest to příšerné!
Vyrvala mi duši, a ztrácím hlavu.

Slza židovská, můj Bože! nad tím mně rozum
stojí, —

vždyť jest to směs žluči, mozku a krve,
slza židovská! — poznal jsem ji hned.

Čpí pronásledováním, neštěstím a *pogromem*¹⁾.
Slza židovská, oh! cítím v této vůni

---

¹⁾ Vraždění židů.

hrozná rouháni dvou tisíc let...

Slza židovská.... Teď chápu,
jakýže oblak to byl.

Tento rozdrčenec na dně krypt jako by cítil více než kdo děsivý a nadpřirozený smutek toho Svatého Týdne, který trvá pro něho dva tisíce let a který jest celou historií Židů po Prodaní jejich Prvorozence. Ale také více než kdo pocítil jeho krásu. Některé jeho básně jsou jako ozvěny v hrobce velkolepé Liturgie *Temnot*, vesměs čerpané v božské Knize, již Židé nosí po celé zemi, pokoušejíce se čisti ji chmurným tkanivem jejich *Velamen*:

Knih stará a roztrhaná. Deska plná krve a slzi. Znáte tuto knihu? Ovšem, že znáte tuto knihu, jsem tím jist. Nejsvětější ze svatých knih. Již jsme mnoho dali za tuto nebohou knihu...

A tento křik vznešený při pohledu na Židy vyhnance a jejich žalostné balíky na přístavní rampě New-Yorkské:

U nich v těchto pytlích, — vidíte? —
 nalézá se poklad světa, — jejich Thora! —
 Jak možno říci, že takový národ jest chudý?
 Lid, který probíhá noci a hroby;
 který umí procházeti hrůzou, ohněm a smrtí,
 by zachránil, co jest mu svato a draho?
 Lid, který umí vzdorovati tolika neštěstím;
 který umí tolik trpěti a tolik dávatí svou krev;
 který nebojí se ničeho a nebojí se nikoho;
 který vydává v nebezpečí svůj život a několik
 sešlých listů?

Lid, který se koupe stále v slzách;
 ježž každý bije a trýzní s radostí;
 který bloudí tisíce let v pouštích,
 a neztratil ještě odvahy?

By se proneslo jméno podobného lidu,
 jest třeba osušiti své rty. — Na kolena před
 ním, národové!

Ten, který mluví takto, jest v očích
 světa trochu méně než červ. Avšak má
 pravdu neskonale, a Bůh sám nemohl to
 lépe říci. Židé jsou prvorozeni ze všech
 národů, a až věci budou na svém místě,

jejich nejhrdější páni budou si považovati za čest, když budou směti lízati jejich nohy tuláků. Jim všechno jest slíbeno, a očekávajíce toho, činí zatím pokání na zemi. Právo staršinské nemožno odvolati trestem, byť sebe krutějším, a čestné slovo Boha jest nezměnitelno, protože „jeho dary a jeho povolání jsou bez slitování“. Tohle vyřkl největší Žid obrácený, a nesmiřitelní křesťané, kteří zamýšlejí protahovati do nekonečna odvety *Crucifigatur*, měli by si na to vzpomenouti. „Jejich zločin, praví ještě svatý Pavel, byl spásou národů.“ Jaký to tedy neslýchaný lid, jehož Bůh žádá o dovolení k spáse pokolení lidského, vypůjčiv si před tím jeho tělo, aby lépe trpěl? Bylo by tím řečeno, že jeho Umučení bylo neuspokojilo, kdyby mu nebylo uloženo jeho miláčkem, a že každá jiná krev než ta, které se mu dostalo od

Abrahama, nebyla by té účinnosti, by smyla hříchy světa ?

Zajisté že Rosenfeld, který nebyl než velmi nevědomým dělníkem, nečetl svatého Pavla, jehož Židé vůbec nečtou. Avšak jeho básnický genius a hluboký smysl jeho Rodu odhaloval mu dosti tyto věci. Hned jak počal zpívat, jeho místo bylo — pravil jsem to hned na počátku — po pravé straně Hrobu Ježíše Krista. Aniž by toho věděl, pokračoval v nehy-noucích Tvrzeních Apoštola národů, a nebyv nikdy básníkem leč chudým, shle-dal se — ve smyslu nejtajemnějším — Ochráncem Svatého Hrobu, králem bez koruny a bez pláště, králem poesie těch, kteří pláčí, ztracenou hlídkou u Hrobu Boha chudých, blahoslaveně zabitého jeho předky. Tu pak jedině mocí úcty-hodných zákonů nad jeho judaismus vystoupil a zatopil jej se všech stran cit

vesměrného spolubratrství s chudými a trpícími celé země.

Jeho ustavičné potulování, v pravdě hebrejské, ho k tomu připravilo. Za vlády Alexandra III. a jeho ministra Ignatěva postavení židů v Rusku nebylo již udržitelno. Byli tupeni, honěni, vražděni, a drsná ta říše stala se jim peklem. Rosenfeld vzal do ruky hůl života potulného a odešel.

„Po čtyři léta,“ praví jeden z jeho obdivovatelů,¹⁾ „větry honily ho s místa na místo; po čtyři léta každá vlna bídy ho pohlcovala, by ho nechávala na pospas jiné vlně; po čtyři léta byl otřásán jakousi horečkou, které není leda u lidu židovského, *hledáním krbu*. Možno říci, že náš básník dobře poznal tuto nemilosrdnou horečku, která po dvacet sto-

¹⁾ FAINSILBER-RUSU. Přednáška skupině studujících sionistických z Montpellieru. Červen 1906.

letí nedopouští odpočinouti dítkám Israele, tento život potulného psa, bez práv a bez úcty, bez země a bez naděje, putující, putující ustavičně, od Východu k Západu a od Severu k Jihu, přestupující hory a přenášejíci se přes Oceany, prosící a křičící, plačící a zápasící, tento život podlý a nemilostivý.“

Ve své odě *Na hrudi Oceanu*, dva Židé, jimž byl odepřen vstup do Ameriky, vracejí se do Evropy:

Kdo jste, neblazí, rcete mi,
 Vy, kteří dovedete uložit mlčení nejstraš-
 nější skličnosti,
 Vy, kteří nemáte ani vzdechů, ani slzí
 ani u bran příšerné Smrti?

.....
 — Měli jsme bydliště, avšak zničili je,
 spálili, co nám bylo nejposvátnějším;
 učinili z nejdražších a nejlepších hromady
 kostí.

Ostatní byli odvedeni s rukama spoutanýma.

.....

Jsme Židé, Židé vydědění,
bez přátel a bez radosti, bez naděje na štěstí.

.....
Jsme ubožáci podobní kamenům,
Země nevděčná odpírá nám místa.

.....
Ať vítr věje a běsní, ať zuřivě vyje,
ať vře, pění se a rudne propast,
ať se děje cokoliv, jsme Židé opuštěni.

Jsou-li Židé hodni takového básníka, odpustí mu, že tak často plakal nad ne-židy. Za obrovským neštěstím starého lidu Jehovova universální duše Rosenfeldova zpozorovala jiná neštěstí a ne-skrývala si, že má jimi srdce rozryté. Byl tak dobře umístěn, by je poznal! Viděli ho, jak pracuje mezi nejchudšími dělníky všech národů, v Amsterodamě, v Londýně, v New-Yorku, kde po deset let neměl co jiného k živobytí než smutné řemeslo továrního krejčího. Jeho verše na mrzké otroctví továren jsou snad

nejbolestnější. Udřen a otupen prací denní, dělník vrací se domů. Jeho žena a jeho dítě jej očekávají:

Práce mne vyhánil časně z bytu
a nedopouští až pozdě se vraceti.
Bědal vlastní tělo jest mi cizí!
Cizím pohled mého dítěte!

Jeho žena hovoří s ním o jeho dítěte. Jest rozumné a po celý den se ptá jen po otci. Teď však spí. Ubožák přibližuje se ke kolébce dítěte. Podává mu pěstíček a hovoří na ně, by je probudil, by se mu ukázalo:

Sen zmítá rtíky.

— Oh! kde pak jest, kde pak jest tatínek?
Pozastavuju se a stojím tu pln úzkosti, bolesti
a hořkosti, a myslím:

— Až se probudíš ve dne, dítě,
již mne tu nenalezneš.

Jednoho dne konečně básník, byv povšimnut, opustil továrnu, a cizí protektoři

nabídlí mu nejhorší řemeslo žurnalistické, které se mu stalo skoro ihned nesnesitelným: „— Oh! otevřete dvěře dílny. Budu tam vše snášeti. — Ssaj mou krev, továrno, oh! ssaj mou krev! Nebudu plakati než na polovic. Budu konati svou těžkou práci. Budu ji konati bez reptání. — Mohu pronajímati své nůžky. Moje péro však nesmí příslušeti leč mně.“

Jeho péro! Dobře-liž tu právě toto slovo psáti? V každé chvíli krejčiči Rosenfeld připomíná mi ty řezbáře z dávna, ty umělce barbarské, dětinné a vznešené, kteří neuměli ničeho ze žádné vědy aniž z jakého umění, jimž nikdy nedostalo se poučení od jiného mistra než od jejich bolesti a kteří pracovali jak dovedli s ubohými nástroji, pod vysokými okny nesmírného atelieru soustrasti.

Ať zpívá hoře Lidu bludného, pekelné muky vražedné továrny, tak bolestný

nářek chudé svedené dívky: „Pamatuješ na večer, v němž jsi mne zneuctil?“ nebo věčnou krásu rozmilé a strašné přírody, — vidím ho stále dlabajícího a ryjícího namáhavě dřevo velmi tvrdé, které není snad to, jehož bylo třeba, ani nevím jakou kudličkou, jejíž ostří brousí se dvacetkrát za den na nepoddajném žernovu srdcí bez soucitu. Nejde to vždy, jak by si člověk přál. Toto dřevo jest podobno železu, a nástroj kazí se mnohdy na nějakém nepřekrojitelném a nepředvídaném součku, který hatí komposici. Potom naivní umělec, zbavený metody, neví vždycky, k čemu ho zavede ta neb ona počatá figurka. Tu nuž skřípe zuřivě a nesnadnost ta přináší mu šťastné nálezy, nad nimiž se chvějeme.

Ať jest proměnnost jeho díla jakákoliv, vše bylo řečeno o Rosenfeldovi, když ho pojmenovali *básníkem proletářů*. Jest

jím více než kdokoliv, protože jest Žid, a poněvadž Žid jest podstatně proletářem. Ovšem proletariát — jako slzy — jest ve všech národech a za všech dob. Jenže slzy židovské jsou nejtěžší. Mají váhu mnoha věků. Slzy tohoto básníka byly šlechetně polévány na velký počet nešťastníků, kteří nebyli z jeho Rodu, a hleděť tyto slzy drahocenné skvějí se na váhové misce Soudce lidských bolestí, který nelibuje si v přijímání národů více než v přijímání osob.

Až Otec se rozhodne, aby Prvorozený ujal se svého místa, tehdy, jak si maluju v duchu, noc nejskvělejší ozáří slavnost tu, libý srpek luny označovati bude místo Svatého Hrobu, a slzy všech chudých třpytiti se budou bez rozdílu, nepředstavitelně v hlubinách nebes!

Není-liž souhvězdí
Malého Psa na polo-
kouli jižní?

První nestojí za to, aby se o něm mlu-
vilo. Jest to hřbitov chudých, spo-
lečná jáma, dovoz „*makabejských*“, str-
kanice, rouhání a sviňstva nečistých po-
chovavačů mrtvol, kteří nemají naděje na

žádné zpropitné. Když jest nával nebožtíků, tu rychle a znesvěcujícím způsobem odklízejí se prozatímně pohřbení, jichž kosti nemají již práva na cosi podobného hrobu, a házejí se na hromady jako odpadky nebo nečistoty do jámy jakékoliv.

Mnohdy, pravda, jest to krematorium, o němž by křesťanům mělo býti dovoleno domýšleti se, že jest vyhrazeno pouze atheistům, jejichž výslovnou vůlí jest, aby byli po smrti spáleni. Omyl, kterého dlužno se vzdáti. Nic nepřekáží Veřejné Státní Správě, aby nevytápěla své pece pro *rozervané* pozůstatky nuzáků, kteří se vraždí v nemocnicích a jichž žádný příbuzný nepožaduje. Jest velmi třeba zbaviti se jich, a nejsme již v dobách barbarských, v nichž byla bratrstva k milosrdnému pochovávání opuštěných.

Vraťme se na hřbitov, zvaný *pařížský*, extra-muros, nekropolí chudých, množí-

cích se kolem Paříže: Bagneux, Pantin, Ivry, atd., neboť nebožtíci se vyvrhují jako živí. Sodoma jich nechce a oddaluje je seč jest. Aspoň mají tito spící dobrodiní samoty. Na jaře nebo na podzim, když jsme velice nešťastní, tato vzdálená místa přece mohou se zdáti roztomilými.

Veřejná Správa, která zavrhla starodávný obyčej pomníkového Kříže právě ve chvíli, když *znamení* to rozmnožovala posměšně v soustavném čtvercování předměstských hřbitovů, svolila aspoň k tomu, by sázel se podél cest dosti velký počet stromů. Na počátku tato pláň geometrická a bez zeleně zoufalstvím mysl plnila. Nyní, když stromy sestatněvše, mohly pohroužiti své kořeny do srdce nebožtíků, padá s nich s jejich melancholickým stínem jakási vážná sladkost.

Projděme se mezi hroby. Mnohé jsou zanedbány, nevzdělány, dokonale opu-

štěny, vypráhly jako popel. Jsou to hroby nejchudších, kteří nezanechali přítele mezi živými a na něž nikdo nepamatuje. Jistého dne zastrčili je sem, protože bylo třeba někam je hoditi. Syn nebo bratr, mnohdy děd nebo bába utratili několik mincí za kříž, potom tři nebo čtyři soudruzi navštíví hrob, pobesedují někde při sklence a rozejdou se s ochlastanými úvahami. A potom všemu konec. Jáma zaházena, hrobař postaví kříž pomocí motyky a zakončí to zase notným douškem. Nikdy hrob nebyl aniž kdy bude obložen trávničkem neb obrouben proutím nebo mřížkou, by označeno bylo místo, kde dříme tento chudý, jenž jest snad na pravici Ježíše Krista.... Pod tíží dešťů země se zpěchovala a ssedla, a kameny v tak velkém počtu vystoupily, že ani bodláčí tam růsti nemůže. Brzy kříž padá, uhniv u země, jméno nešťast-

níkovo se vymaže a není ho již leda na seznamu nicoty ...

Co srdce rozrývá milosrdnou láskou, toť množství malých hrobů. Třeba navštívit širá pohřebiště obvodu pařížského, by se zvědělo, co se zabíjí dítek na jatkách bídy. Možno tu viděti skoro celé řady těchto bílých lůžek, postlaných nesmyslnými korunkami ze skleněných perel a z jarmarečních medailek, jimiž se potvrzují ohavné nynější citlivůstky. Jsou tam však i naivní předměty. Sem tam v jakési budce, upevněné na kříži, jsou vyloženy s fotografií maličkého nebožtíčka nepatrné hračky, jimiž se několik dní zabavoval. Často před některým takovým hrobečkem stará, zarmoucená žena klečí. Jest tak stará, že nemůže již plakati. Ale její nářek jest tak bolestný, že cizinci pláčí nad ní...¹⁾

¹⁾ LEON BLOY, Chudá žena.

Více než bizarní pocit vás schvátí, když po hřbitově chudých navštívíte Hřbitov Psů. Mnoho osob neví snad, že jest také takový hřbitov. Samo sebou se rozumí, že jest to hřbitov psů bohatých, jelikož chudí psi nemají žádného práva.

Nebude nazbyt jisté dávky úsilí, by se zvyklo této myšlence pohřebišť psů. A přece jest to v Asnières, na jednom druhdy roztomilém ostrově Seiny. Ano, psi mají hřbitov, opravdový a krásný hřbitov s koncessemi až třicetiletými, prozatímní hrobku, pomníky více nebo méně nádherné, ba i *společnou jámu* pro spořivé modloslužebníky, zvláště však, tak se domýšlíme, aby chudí, příslušející lidskému pokolení, byli lépe potupeni.

Pátý článek ustavujícího řádu jest hoden podivu: „Všechny náboženské odznaky a všechny pomníky, napodobující

tvar lidských náhrobků, naprosto se zakazují na hřbitově *zoologickém*." Tímto posledním slovem se obecenstvu na vědomost uvádí, že zakladatel nebo zakladatelka jest osobou učenou, která nemluví na plano. Není psů o sobě, ani pitomých citlivůstkářů, ale zoologové, myslitelé. A to osvětluje zvláště záповeď, poněkud jesuistická, náboženských odznaků. Zdálo by se věru, že tato záповeď jest na zabránění profanací; ale stačí jediný pohled na pomníky, by se každý ujistil o dobrovolném a důkladně jadrném atheismu. Příklad:

Nebude-li provázeti, ó *Sapho*, Tvoje Duše moji duši,
O drahá a ušlechtilá Přítelkyně, k neznámým
pobytům,

Печал Небе! Chci, staň se cokoliv,
spáti jako Ty, bez probuzení, pro vždy.

Tyto verše, heroicky zakolíkované starým milionovým mudrlantem nad zde-

chlinou jeho milované čubky, dosti o tom praví, ba i trochu více. Avšak zoologie všechno zachrání. Závisí toliko od návštěvníků, by uvěřili, že jsou v zahradě. Co do „*naprosto* zakázané formy lidských náhrobků“, vše, co možno o tom říci, jest, že toto ustanovení jest velmi hezkým žvastem. Kdo jest krátkozraký, neschopen rozluštití nápisů, nebyv upozorněn bude nezbytně mysliti, že jest na hřbitově, pohanském ovšem a velmi bizarním, přece však lidském, a není, co by ho mohlo vyvésti z klamu. Jsou zde groteskní a nákladné pomníky, jichž směšno nemá do sebe nic přepiatého ani pokořujícího pro slušnější společnost, a co by se dokonale hodilo kostrám nejvznešenějších šlechticů. Nápisy, dlužno přiznati, neponechávají žádné pochyby, toliko však nápisy.

Jednotvárnost „truchlení na věky“ jest poněkud unavující. Formule věrnosti, psovštější než sami psi: „Budu tě oplakávati stále a nenahradím tě nikdy“ trapně a nadbytečně se opakují. Přece však trpělivý návštěvník jest odměněn.

„Moje Ponettko, chraň stále svou paní. — Kiki, příliš dobrý, abys žil. — Drack, miloval nás příliš i nemohl žíti. — Linda, zemřela přítulností, věrností, inteligencí a *originálností*. — (*Pod dvěma psími budkami.*) Osud, který je spojil na zemi, znova je spojil v nicotě. — (*Pod vojenským stanem*) Výtěžeksbirky dělostřelců. — Nad tvým tělem jaro otrhávati bude lístky z růží. — Byla celým naším životem. — Foletě: Ó moje milítká, tolik milovaná, byla jsi úsměvem mého života. Který nápis by dovedl říci, jak tě moje srdce plakat bude? — Zhovadilost lidí učinila konec naší lásce.“ — A tenhle,

oh! tenhle: „Mimisskovi, jeho maminečka svému pumprdlíčkoví!“

Nebylo by snadno, dosti odporučiti slavný pomník, o němž bylo by lze se domýšleti, že jest to pomník nějakého Desaixa nebo Klebera, a nevím jakou obrovskou hlavici, v jejímž středu viděti jest nesmírné srdce ve votivním obrazu, s vrytým jménem psa ve zlatých písmenách. Jsou tu také korunky markýzské, hraběcí, vikomtské, tkanice propletená korunou, ba i uzavřená koruna, na níž vsazen jest kříž, přece zakázaný. Neodpírá se však ničeho knížatům, a jsme v aristokratické hnilobě psů, na mnoho milionů mil od proletářů.

Jest se nám nezbytně tázati, zda hloupost není rozhodně více hodna nenávisti než sama zloba. Nemyslím, že opovržení chudými mohlo kdy býti okázaleji, zřetelněji, nestoudněji prohlášeno. Jest to

ovoce d'ábelské modloslužby nebo transcendentní pitomosti? Jsou zde pomníky, za jejichž náklad pořídila by se výživa dvaceti rodin! Viděl jsem v zimě na některých z těchto zvířecích hrobů veliké kytice květin, jichž cena byla by nasýtila padesát chudých na celý den! A ta truchlení na věčnost, ta lyrická rozněžnost a plačtivost špindířů a špindířic, kteří nedají ani haléře jednomu z bratří svých, hladem umírajících! „Čím více vidím lidi, tím více miluju svého psa,“ praví pomník Jappymu, bídnému mopslovi míšenci, jehož mrzké vyobrazení v mramoru svolává pomstu s nebe. Většina těchto psích budek bez štěkotu jest okrášlena k útěše pozůstalých fotografiemi hnijících zvířat. Skoro všechny jsou hnusné, dle všeho ve shodě se smrdícími dušemi pánů nebo paní. „Přitažlivosti, pravil Fourier, jsou poměrný s osudy.“

Neměl jsem štěstí býti přítomen pohřbu I. třídy. Jaké to ztracené divadlo! Dlouhé smuteční závoje, houštiny květin, nářky a vzlykot zoufalství, snad i řeči. Na neštěstí není kaple. S trochou hudby, *Smutečním pochodem* od Beethovena na příklad, bylo by mi snadněji vyvolati vzpomínku na žalostné tvory k obrazu Božímu, nesené po smrti do kostnic Nemocniční Správy a zahrabávané ožraly kopanci bot.

„Každá schránka, obsahující mrtvé zvíře,“ praví devátý článek Řádu již zmíněného, „bude otevřena, by se *zjistila pravost obsahu*, při vchodu na hřbitov.“ Tento velemoudrý článek nepochybně předvídal možnost, až nějaká přebohatá kurva ráda by pohřbila svého otce.

Iota unum.

Evangelium podle svatého Matouše.

Vaše kniha, pravil mi jistý nešťastník,
není ničím před skutečností.

Vím to. Zlo tohoto světa jest původu
andělského a nelze je vyjádřit lidským
jazykem. Neposlušnost předně, Bratro-
vražda potom. V tomť celá Historie. Kdo
však zná měřítko? I když předpokládá-

me, že některý člověk mimořádný, nějaký Mojžíš nebo nějaký Ezechiel dovedl by zahlédnouti nepochopitelný zázrak Svobody člověka, vítězíci nad božskou Vůlí, všeho by se mu nedostávalo, by vypověděl tuto tragedii.

Již pouhá obluda Lakomství rozrušuje rozum. Ten z Apoštolů, který byl obzvlášť pověřen vyučováním národů, řekl, že lakomství jest sama Modloslužba. Duch Svatý, který mluvil v něm, zanechal nás na okraji této propasti, do níž nikdo nemůže sestoupiti. Lakomství, které zabijí Chudého, jest nevysvětlitelno právě tak jako Modloslužba. Nuže, modloslužba, jak jsem jinde pravil, jest nahrazování Viditelného Neviditelným, což jest zcela jistě nejobludnějším, nejnepochopitelnějším násilím.

Arciř lakomec moderní, majetník domu, obchodník nebo průmyslník neklaní

se pytlům tolarů nebo haldám bankovek v kapličce nebo na oltářičku. Nepokleká před těmito ostatky z jiných lidí a neposílá jim modliteb nebo zpěvů ve vonném dýmu kaditelnice. Avšak prohlašuje, že peníze jsou jediným dobrem, a dává jim *celou* svou duši. Kult upřímný, bez pokrytství, bez omrzelosti, beze zrady a zapření. Právě-li v nízkosti svého srdce a svého jazyka, že miluje peníze pro slasti, jež přivozují, lže nebo se klame sám hrozně, protože toto tvrzení bývá popřeno v téže chvíli, kdy je pronáší, každým z jeho úkonů, pracemi a klopotami nekonečnými, k nimž se odsuzuje dobrovolně, by si opatřil neb uchoval tyto peníze, které nejsou než viditelným předobrazem Krve Kristovy, kolující ve všech jeho údech.

Dalek toho, by je miloval pro rozkoše hmotné, jichž se zbavuje, klaní se jim

v duchu a pravdě, jako Svati klanějí se Bohu, který jim udílí povinnost pokání a slávu mučednictví. Klaní se jim za ty, kteří se jim neklanějí, trpí místo těch, kteří nechtějí trpěti pro peníze. Lakomci jsou mystikové! Vše konají s ohledem na to, by se líbili jakémusi neviditelnému Bohu, jehož viditelný a tak pracně shledávaný obraz je napájí mukami a hanbou.

Směnka, poukaz na řád jiného, prý vynálezy Židů Středověkých, jejichž původ však jest mnohem starší, protože sahá aspoň k „chirografovi“ Tobiášovu, představuje dvojí zkroušenost lakomcovu, který se rmoutí, neplatí-li se mu ve lhůtě prošlé, když směnka propadá, nebo, platí-li se mu, jest dohnán ustoupiti. V druhém případě tento nábožník opouští Boha pro Boha, taktický to úskok, doporučovaný duchovními vůdci svědomí.

Ano, toť pravda, zůstal jsem hluboko pod svým úkolem. Zlo, páchané lakomstvím, jest zhola nevyslovitelno, lidsky nevyléčitelno. Vše, co možno učiniti, toť přitížiti zatracení Kainovu stříkáním mu na hlavu krvi jeho bratra. A vše, co může bohatec — vrátili mu ďábel jeho duši — toť vzdáti se svých bohatství. Neboť třeba nevyhnutelně, by Evangelium se splnilo, a by Království Chudého bylo ustaveno. Právě toho a nikoliv něčeho jiného dožadujeme se v Modlitbě Páně: *Adveniat regnum tuum.* „Když se budete modliti, takto se modlete,“ pravil Pán. „Prodávejte a dávejte, vzdejte se všeho, co máte,“ slova určitá a nesmazatelná, jež křesťanská zbabělost, považujíc je za příliš heroická, usiluje svatokrádežně vyškrtnouti pomocí mrzkého a jesuitského rozlišení *příkazu* od *rady*, kterýmž se hází Evangelium po tři století do bláta.

Často byla otázka, čím asi jest *iota* v kázání na Hoře, kteréžto *iota* potrvá a splní se, dříve než nebe a země pominou. Dítě by odpovědělo na tuto otázku. Toť přesně *Království Chudého*, království chudých dobrovolných, volbou a láskou. Vše ostatní jest marnost, lež, modloslužba a hanebnost.

A teď ať odpadlíci a hlupáci obviňují mne dosyta ze vzpoury nebo z anarchie. Předvídal jsem to a žádal jsem si této neporovnatelné cti, míti proti sobě všechny báchory, které jsou nahoře, a všechna srdce, která jsou dole. Nejnesmírnější shluk a jekot nenávisti nebo hněvu nepřikryjí mi takovéhoho úděsného zaúpění:

Nebe není pro chudé lidi jako jsme my.

Až do smrti budu si připomínati, že jsem slyšel tento vzlykot! Bída, pocit bídy, kterou lze připodobniti k „červu, jenž neumírá!“

— Nemám práva dotýkati se jmění svých dítek, odpovídá bohatec. — A co jim zanecháš, bídáku, těm, které jmenuješ opovážlivě svými dítkami? Toto bohatství, o němž tvrdíš, že jest jejich, a které ti nepřísluší více než jim, ve chvíli, co mluvíš, přezkoumává se v tavírně. Tvé peníze z krve a slzí zkoušejí se ohněm, kterého se nedostává dítkám chudých, když mrzne. Jedině Ten, který má Ruce probodené, má právo mluvit o svých dítkách a má moc dáti jim něco po své smrti. Ty, ty nemůžeš odkázati tak zvaným svým než hanbu, že budou bohaty, a povinnost nahraditi.

Slova marná, jako tolikrát, čehož se lekám, avšak slova, buď jak buď, života a smrti. — Byť to bylo na poušti, ten, kdo mluví láskyplně o chudobě, má moc vzbuditi a roznítiti davy, by to slyšeli, jako Dech Páně, který vrátil život

vyschlým a práchnivějícím kostem Ezechielovým. Neboť Chudoba není ničím menším než Nevěstou Syna Božího, a když se budou slaviti jejich zlaté svatby, Bosáci a hladem Umírající přiběhnou z končin země, by byli na nich svědky.

Ty to víš, ó Královno Židovská, Matko Boha Nejchudšího, které buržoové Betlémští nechtěli přijati, a která jsi porodila na slámu zvířat Své přemilostné Dítko. Víš, co zaplatil pouze za *Závoj* této Nevěsty skvoucí, jejíž světelné vlasy vlály dvacet století na všech hrobech Světců a Světic Východu i Západu. Lépe než kdokoliv víš také, že *jedině pro Ni* Ježíš zemřel. Co do nenávisti tohoto Dítka k bohatství není kromě Tebe nikoho, kdo by směl říci, že jest právě tak veliká jako samo jeho Božství a že toho nelze přeložiti do žádného jazyka.

Svěřuju ti tedy tuto knihu, psanou

chudým k slávě Chudoby. Prosycena-li jest hořkostí, přimísíš tam Svoji Sladkosti a bouří-li v ní hněv, zlahodníš jej Svým Smutkem. Ale nezapomeň, že jsem současníkem Tvého Zjevení na Hoře Slzi. Byl jsem tehdy pohozen k Tvým Nohám. Tím právem Tvoje Rozhořčení a Tvých Sedm Mečů mně přísluší. Bronzové okovy, které bylo viděti na tvých Ramenou, zanechala jsi mi odcházejíc, a hle, třiašedesát let vleku je světem. Právě jejich řinčení obtěžuje zbabělce a spáče. Možno-li to ještě, učiň z něho hrom, který je probudí rozhodně k Pokání nebo k Hrůze, — ó Hvězdo Jitřní chudých, která „se smáti budeš v Den Poslední!“

Slavnost Zvěstování, 25. března 1909.

OBSAH

	Strana
Hallali (místo předmluvy)	5
Krev chudého	15
I — Budoucí mapa	23
II — Kříž bídy	35
III — Hostina	45
IV — Nalodování pro Kytheru	55
V — Žádost Chudých	65
VI — Sklenice vody	77
VII — Přátelé Jobovi	85

VIII	— Světští kněží . . .	95
IX	— Ti, kteří platí . . .	107
X	— Skříňka Pandořina . . .	117
XI	— Vražedný výsměch . . .	127
XII	— Ježíš Kristus v koloniích	137
XIII	— Ti, kteří nechtějí o ničem vědět . . .	149
XIV	— Malý král . . .	165
XV	— Věčné temnoty . . .	177
XVI	— Systém potní . . .	185
XVII	— Obchod . . .	201
XVIII	— Ochránce svatého Hrobu	213
XIX	— Dva hřbitovy . . .	229
Závěrek		245

**V květnu léta Páně 1911.
S pomocí Boží a přátel
vydal JOSEF FLORIAN
ve Staré Říši na Moravě.
Natiskl FRANT. OBZINA,
majitel knihkiskárny
ve Vyškově.**

